Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 40)

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 222.—Anulŭ LIV. Braşovŭ, Duminecă, 6 (18) Octomvre. 1891.

„Solidaritatea celorŭ asupriţĭ“.

Sub impresiunea scirilorŭ sosite dela Agram despre căldurósa primire a Cehilorŭ duşĭ acolo la esposiţiă şi sub impresiunea visitei Româniilorŭ la esposiţia iubilară din Praga, „*Narodni Listy*“, organulŭ de căpeteniă alŭ Cehilorŭ tinerĭ şi diarulŭ cehŭ celŭ mai rĕspânditŭ, în numĕrulŭ 280 publică sub titlulŭ de mai susŭ următorulŭ importantŭ articolŭ de fondŭ, asupra căruia atragemŭ atenţiunea cetitorilorŭ nostri:

„Teritorulŭ împĕrăţiei austria ce este deja de mulţĭ anĭ teatrulŭ unei nisuinţe de douĕ soiurĭ pentru unirea de naţiunĭ şi de partide politice. In timpulŭ celŭ mai nou aceste nisuinţe au fostŭ mai tare accentuate prin zelulŭ mai mare alŭ ambelorŭ partide. Centrulŭ uneia dintre aceste partide este de multŭ Viena; vatra celeilalte partide — nu va nega nimenea — a devenitŭ în anulŭ acesta Praga. Unirea, la care se lucréză în Viena, are de scopŭ a ajunge la putere şi la stăpânirea de rassă; în Praga s'a pusŭ temelia unei solidarităţĭ pentru apĕrarea dreptului şi a dreptăţii..... Tóte popórĕle austriace, carĭ se vĕdŭ păgubite şi ameninţate nu numai în viéţa lorŭ de dreptŭ, ci chiar şi în esistenţa lorŭ, îşĭ îndréptă cu încredere privirile asupra Pragei. La acésta importanţă în istoria politicei interióre a Austriei a ajunsŭ Praga mai alesŭ prin douĕ cause: de o parte prin cea mai hotărîtă resistenţă a întregei naţiunĭ boeme în contra punctaţiunilorŭ pactului vienesŭ, de altă parte prin esposiţia ei epocală jubilară din anulŭ acesta. Aceste cause au pusŭ capitala regatului Boemiei în primulŭ planŭ alŭ situaţiunei interióre a Austriei, i-au datŭ unŭ interesŭ mai mare şi cea mai mare însemnătate pentru fiă-cine, care se interesézā de desvoltarea organismului de statŭ austriacŭ şi în prima liniă suntŭ Slavii Austriei, pe carĭ îi atinge acestŭ lucru, neluând afară nicĭ pe Polonĭ, deşi representanţii lorŭ actualĭ parlamentarĭ jócă unŭ rolŭ cu totulŭ a parte. Repeţitele şi desele visite ale inteligenţii patriotice polone din Galiţia la esposiţia nóstră, sincera şi cordiala simpatiă, ce au dovedit'o óspeţii nostri polonĭ la sĕrbătorirea triumfului nostru naţionalŭ, culturalŭ şi economicŭ, ne suntŭ o sigură garanţă, că acea parte a poporului polonŭ, care cugetă sănĕtosŭ în privinţa naţională şi politică, însoţesce lupta nóstră naţională cu cele mai călduróse simpatii şi simte greu modulŭ, în care representantii naţiunei polone din Galiţia se póŕtă în parlamentulŭ vienesŭ faţă cu delegaţii poporului boemŭ. In celelalte toţĭ Slavii austriacĭ au esprimatŭ cu ocasiunea visitei lorŭ în Praga cea mai deplină a lorŭ consimţire cu programa nóstră de dreptŭ publicŭ politică şi naţională, şi au datŭ espresiune admiraţiunei lorŭ plină de bucuriă asupra programului nostru pe terenulŭ spiritualŭ şi materialŭ; ba ne-au proclamatŭ chiar ca modelŭ pentru nisuinţele şi faptele lorŭ proprii în ceea ce privesce asigurarea şi dobêndirea unei esistenţe onorifice şi recunoscute pe basa dreptului. Putemŭ sĕ susţinemŭ cu mândriă, cumcă ca şi la începutulŭ acestui seculŭ, aşa şi acuma, la sfêrşitulŭ lui, poporulŭ boemŭ a păşitŭ în fruntea reciprocităţii slave şi a confraternităţii spirituale între Slavĭ. Adevĕrulŭ l'au recunoscutŭ cu nefăţărită bucuriă şi mulţumire scumpii noştri fraţĭ din tóte părţile imperiului austriacŭ şi acéstă recunóscere însufleţită a conducerii nóstre din partea lorŭ, are singurulŭ scopŭ, de a se alia cu poporulŭ nostru pentru scutirea comună a celorŭ asupriţĭ, pentru combaterea comună a acelora, carĭ le deneagă drepturile autonome constituţionale şi de limbă. Dovadă pentru acésta este înoita manifestare a confraternităţii politice şi naţionale din partea poporului croatŭ cu ocasiunea visitei, ce-o făcură conaţionalii noştri la esposiţia din Agramŭ. Cetitorii noştri vĕdură deja, ce primire strălucită şi cordială se făcŭ visitatorilorŭ boemĭ acolo.

Escursiunea Cehilorŭ la Agram a avutŭ unŭ duplu scopŭ: de a întórce visita fraţilorŭ croaţĭ şi totodată de a cunósce progresulŭ şi desvoltarea nisuinţelorŭ lorŭ. Se înţelege de sine, că dovedile de ospitalitate ale Croaţilorŭ au fostŭ cu acéstă ocasiune câtŭ se póte de cordiale, fiindŭ raporturile poporului boemŭ cu fraţii Croaţĭ atâtŭ de sincere. Impărtăşirile, ce ni-le facŭ toţĭ raportorii noştri dela esposiţia din Agramŭ, ne dau o icónă prea frumósă de economiă şi silvicultură fórte desvoltată, precum şi de numĕróse ramure ale industriei de casă croate. Poporulŭ croatŭ se represintă în esposiţia din Agramŭ în tótă puterea înflooririi sale pe tóte terenele, ce suntŭ de lipsă pentru o viéţă de sine stătătóre naţională. Conaţionalii noştri s'au convinsŭ de dibăcia şi puterea de lucru a Croaţilorŭ. Precum însĕ nu se putea altfelŭ, ei nu se mărginiră numai a privi la munca materială şi spirituală, ci discutară între ei şi raporturile reciproce politice şi situaţiunea reciprocă în statŭ şi aşa eşì la ivélă marea asĕmĕnare între poporulŭ boemŭ şi croatŭ. Boemilorŭ, ca şi Croaţilorŭ, le este invederatŭ, că nicĭ unii, nicĭ alţii nu ocupă în viéţa publică şi organismulŭ statului acea posiţiă deamnă şi de dreptŭ, ce li-se cuvine după istoriă şi după valórea lorŭ actuală faptică; li este invederatŭ, că încă trebue sĕ lupte şi unii şi alţii necontenitŭ pentru acele drepturĭ, pe carĭ nicĭ-odată nu le-au pierdutŭ, că ambele trebue sĕ respingă mereu atacurile duşmanului asupra esistenţei lorŭ. Consciinţa asupririi comune şi a periculului comunŭ a datŭ nascere de sine unorŭ manifestărĭ despre necesitatea unei solidarităţĭ pentru apĕrare în contra duşmanilor aliaţĭ. Din tóte cuvêntările, ce s'au ţinutŭ din partea croată pentru sĕrbătorirea óspeţilorŭ cehĭ, resultă convingerea, că numai printr'o procedere solidară se potŭ respinge atacurile, carĭ au de scopŭ a submina viéţa naţională slavă şi importanţa de dreptŭ publicŭ a Slavilorŭ atâtŭ în Boemia, câtŭ şi în Croaţia.

„Din partea Croaţilorŭ s'a asiguratŭ, că unirea în cugete şi în simţirĭ trebue sĕ devină şi o unire prin fapte. Şi érăşĭ făcură alusiune la poporulŭ cehŭ, a căruia energiă şi statornicia politică servesce ca mostră celorlalţĭ Slavĭ ai împĕrăţiei. Ast-felŭ s'a confir-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Preumblărĭ în Bucurescĭ.

IX.

Iubite Amice!

Etatea de aurŭ am petrecut'o la cumnatulŭ meu preotulŭ românŭ, dreptŭ credinciosŭ, în Muncelulŭ-Băii din munţii apusenĭ transilvanĭ.

In vremea aceea s'afla în acelŭ satŭ unŭ *Moţŭ*, mare vênătorŭ şi vestitŭ meşterŭ în a face puscĭ lungĭ câtŭ tângéla şi grele încâtŭ patulŭ şi oţelele îţĭ încovoiau şelele.

Meşterulŭ, décă s'ar fi stabilitŭ în Bucurescĭ, cu dreptŭ cuvêntŭ, şĭ-ar fi pututŭ atêrna sub streşina casei o tablă mare şi négră cu următórea firmă:

Zaharia Daholea.
Armurierŭ.
Furnisorulŭ Moţilorŭ şi alŭ Mocanilorŭ.

Atelierulŭ, séu *miheiulŭ* lui Zaharie era într'o înfundătură pe ţĕrmurile unui pârău, sub Pétra Caprii, o stâncă, care se înălţa pĕn' la ceriu şi de acolo elŭ stăpânea, ca şi unŭ *domnŭ feudalŭ,* valea Hărmănesiĭ, Hopârtulŭ, Gruiulŭ Hapului, Coţana şi alte văi şi plaiurĭ printre care se preumbla cu puşca la umĕrŭ, ca vodă în lobodă, cu atâtŭ mai multŭ, că în culcuşiulŭ lui nu puteau străbate nicĭ *gendarĭ*, nicĭ *finănţie* spre a-i lua socotéla décă are pasŭ pentru puşcă şi décă are dreptŭ séu *brevet* de-a vêna în pădurile *fiscuşului* (Statului.)

Venea desŭ la noi, şi eu ca copilŭ prinsesem dragoste pentru elŭ şi elŭ pentru mine, ér fiă iertată soru-mea *Anămaria*, — douĕ nume combinate şi pronunţate într'unulŭ, care avea o inimă fórte simţitóre şi nu scia decâtŭ numai carte românéscă învĕţata în satŭ la dăscălulŭ dela care am învĕţatŭ şi eu şi cu care învĕţătură românéscă am rĕmasŭ până adĭ — îlŭ primea bine, îlŭ cinstea şi 'lŭ omenea cum se cuvine.

Zaharie doria sĕ mĕ deprindă încă din mica copilăriă sĕ tragŭ dreptŭ la ţîntă, a ochì şi a nimerì bine, fiă chiar şi în căcĭula lui, pe care o anina în cleombele unui fagŭ, séu gorunŭ, servindŭ ca semnŭ în care dam şi cu câtŭ îi ciuruiam căciula mai tare, cu atâtŭ bucuria lui era mai mare.

In pasĕrĭ nu mĕ lăsa sĕ tragŭ punêndu-mĭ în vedere, că cine umblă după pasĕrĭ, nu se face decâtŭ *păsĕrariŭ* şi încheiândŭ în modŭ poruncitorŭ îmĭ dicea:

— In *dihaniĭ* marĭ sĕ tragĭ, copile, că acelea suntŭ stricăcióse!

Cu pravulŭ de puşcă trebuia sĕ fimŭ fórte cruţătorĭ, fiind-că Zaharie, neavêndŭ unŭ dreptŭ câştigatŭ de a purta arme, numai cu greu şi pe sub mână îlŭ putea cumpĕra dela *băeşĭ* (minerĭ) şi chiar şi acela era mare câtŭ buriculŭ degetului, încâtŭ îlŭ pisamŭ şi-lŭ cerneamŭ cu sîta.

Făcêndu-mĕ mai măricelŭ, soru-mea ne punea merinde în straiţă şi plecamŭ prin munţĭ şi prin pădurĭ; dela nimicŭ nu mĕ opria, numai pe Zaharie de unŭ singurŭ lucru îlŭ ruga: sĕ nu mĕ învеţe *pipaşŭ.* Elŭ avea unŭ afurisitŭ, *ciobŭ de pipă,* pe care îlŭ umplea cu tăbacŭ udatŭ şi frămêntatŭ în pumnĭ, îlŭ punea în spuza focului şi-lŭ cocea până sĕ înfierbênta şi înegrea, ca fundulŭ căldării dela uşa cortului, şi în urmă, când îlŭ prindea de *ciuturŭ* în dinţĭ şi da câte unŭ fumŭ, toţĭ cei de pe lângă elŭ strănutau şi tuşiau, aşa că soru-mea nicĭ în *cuină* (bucătăriă) nu-lŭ lăsa sĕ *pipe*; ér elŭ, ca sĕ nu se strice a nóstră bună prieteniă, se supunea şi renunţa chiar şi la acéstă a lui plăcere, mulţumindu-se a ţiné între măsele *băgău*, unŭ felŭ de tăbacŭ rĕmasŭ sub scrumŭ umeditŭ în zama de nicotinŭ din fundulŭ *pipei* şi pe care şi Italienii de asemenea suntŭ obicĭnuiţĭ alŭ ţiné între gingii numindu-lŭ: *cica.*

Zahariă era din fire aşedatŭ şi scurtŭ la vorbă, numai la dile marĭ îmĭ spunea câte o glumă séu câte o păţaniă din viéţa sa, dér şi acestea erau cu sfatŭ şi cu

matŭ şi s'a sĕvêrşitŭ în Agramŭ ceea ce se stabilise în Praga la esposiţia iubilară: consonanţa deplină politică a naţiunei croate şi boeme în ce privesce lupta ulterióră a acestorŭ două ramure ale multŭ lăţitei ginte slave. Acestŭ mare folosŭ pentru politica practică a acelorŭ două naţiunĭ ni-l'a adusŭ visita conaţionalilorŭ noştri în capitala regatului triunitŭ sud-slavicŭ. Regelui Boemiei şi Regelui Croaţiei 'i s'au adusŭ omagii în Agram în modulŭ celŭ mai strălucitŭ şi pronunţatŭ. Solidaritatea Slavilorŭ a fostŭ presentată acolo ca causă şi urmare nedelăturabilă a solidarităţii germano-maghiare.

„Insĕ organisaţia necesară tuturorŭ acelorŭ popóre ale monarchiei, carĭ trebue sĕ se lupte încă mereu pentru viéţa lorŭ naţională şi de statŭ, trece deja peste teritorulŭ slavicŭ şi adecă érăşĭ în Praga nóstră. Tocmai în ḑilele trecute petrecură aicĭ pentru a visita esposiţiunea nóstră jubilară câţĭ-va distinşĭ patrioţĭ ai gintei române din Monarchiă. N'a fostŭ nicĭ de cum greu de a ne înţelege cu representanţii acestei naţiunĭ despre situaţiunea politică, precum şi despre scopurile comune ale lucrării politice. Naţionalitatea română se află în Translaitania în aceeaşĭ stare umilită şi chinuită, în care ura naţională bucurosŭ ar voì sĕ prăvălescă în Cislaitania şi pe naţiunea nóstră.

Naţionalitatea română, cu totulŭ scósă din administraţia statului, jăfuită de fructele muncei sale materiale şi spirituale, asuprită în nisuinţa ei culturală, despreţuită în stăruinţele cele mai drepte şi cele mai firescĭ ale vieţii sale naţionale, acéstă naţionalitate română se apĕră în contra peirei politice şi în contra pierei limbei sale, jertfindu-şĭ tóte puterile. Acestei ameninţărĭ şi strîmtorărĭ a naţiunei sale i-a datŭ espresiune prin cuvinte óspele nostru multŭ onoratŭ Dr. Aurel Mureşianu, când a ḑisŭ Mercurea trecută către noi: „Pe noi ne unesce legătura unei sorţĭ comune . . . . . voi aţĭ desfăşuratŭ steagulŭ solidarităţii slave, noi sperămŭ, că prin aceasta înţelegeţĭ libertatea şi egala îndreptăţire naţională, şi pentru libertate şi egală îndreptăţire suntŭ şi Românii carĭ în privinţa acésta suntŭ una cu voi, vĕ întindŭ mâna şi strigă: trăéscă poporulŭ boemŭ, trăéscă nisuinţele sale!“

„In acelaşŭ înţelesŭ a fostŭ şi scrisórea, ce a trimis'o deputatulŭ Dr. Trojan pentru cinstirea óspeţilorŭ românĭ: „Scuzaţi-mĕ, rogu-vĕ, înaintea óspeţilorŭ — ḑise elŭ, — pentru-că sunt împedecatŭ de a lua parte în persónă şi împărtăşiţi-le convingerea mea, ce deja am manifestat'o în publicŭ: că egoismulŭ necruţătorŭ şi nisuinţa invederată a Germanilorŭ şi a Maghiarilorŭ de a stăpâni şi de a asupri pe tóte celelalte naţiunĭ în Austro-Ungaria mână şi silesce pe ceilalţĭ la o apĕrare comună. Este de lipsă, ca sĕ ne înţelegemŭ înţelepţesce şi sĕ ne sprijinimŭ unii pe alţii cinstitŭ.

A ne înţelege şi a ne sprijinì între olaltă, acésta sĕ fiă în timpulŭ seriosŭ de faţă devisa tuturorŭ naţiunilorŭ asuprite din monarchiă, a celorŭ slave ca şi a celorŭ neslave.“

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) Octomvre.

— In ḑilele trecute s'a întêlnitŭ la Monza ministrulŭ-preşedinte italianŭ **Rudini**, cu ministrulŭ de esterne alŭ Rusiei d. de **Giers**. Ḑiarele din strĕinătate apreciéza în diferite modurĭ acésta întrevedere. „Fremdenblatt“ din Viena crede, că întrevederea d-lorŭ de *Giers* şi *Rudini* are o semnificare satisfăcĕtóre, ea este privită la Viena şi la Berlin ca o manifestaţiă pacînică. Interesele triplei alianţe ca şi acelea ale fiăcărui din membrii sĕi suntŭ destulŭ de clare, pentru ca orĭ ce omŭ imparţialŭ sĕ conchidă, că apropierea amicală dintre personagiile diregĕtóre ale Rusiei şi ale Italiei nu póte fi decâtŭ plăcută partisanilorŭ păcii pentru menţinerea căreia s'a formatŭ tripla alianţă.

„Novoe Vremia“ din Petersburg ḑice, că în întrevederea d-lui de *Giers* cu d-lŭ di *Rudini*, nu a fostŭ vorba de câtŭ de relaţiunile dintre Italia şi Ru-Rusia, ér nicĭ decum despre o apropiere între Francia şi Italia, séu dintre Germania şi Rusia. Rusia are interesŭ, ca sĕ stabilescâ o înţelegere cu Italia cu privire la puntele politice asupra cărora nu se înţelegŭ cele 2 state. Ea voesce sĕ trăiască în înţelegere cu Italia, sĕ-i expue adevĕratulŭ caracterŭ alŭ chestiunei Dardanelelorŭ, care când va fi cunoscutŭ, nu va mai influinţa asupra raporturilorŭ celorŭ două ţĕrĭ, Rusia ţine de asemenea sĕ afle, care ar fi atitudinea eventuală a Italiei în cazŭ de evenimente, carĭ se potŭ întâmpla în Bulgaria.

In Joia trecută s'au deschisŭ camerele francese, în sesiune estraordinară de tómnă. Ministrulŭ *Freycinet-Constans*, păşesce acum între împrejurărĭ maĭ favorabile, decum au fostŭ acelea, când cu închiderea sesiunei în Iulie. Atuncĭ domneau mai multe părerĭ diferite în sînulŭ cabinetului, ér partida radicală începù din nou sĕ facă oposiţiune guvernului. Succesele dela Kronstadt şi Portsmouth, precum şi declaraţiunile din urmă ale primarului din Bruxelle, *Buls*, în Marsilia, au întăritŭ posiţiunea cabinetului, pe când mórtea lui Boulanger a clarificatŭ situaţiunea internă. Camerele au de resolvatŭ marĭ probleme, anume esaminarea şi votarea bugetului pe 1892, resolvarea cestiunei privitóre la tratatele comerciale, care e fórte urgentă, fiindcă în 2 Februarie se pune în aplicaţiune noulŭ tarifŭ.

— Partisanii lui *Parnell* au publicatŭ unŭ manifestŭ către poporulŭ irlandezŭ, în care se ḑice: „Marele conducĕtorŭ e mortŭ, dér causa trăesce şi mai departe. Basaţĭ pe credinţa vóstră pentru naţionalitatea irlandesă ne-amŭ pusŭ de gândŭ sĕ continuămŭ lupta până cândŭ principiile, pentru carĭ elŭ a trăitŭ şi a muritŭ, vorŭ triumfa şi până cândŭ unitatea naţională se va restaura între partida parlamentară. Amŭ hotărîtŭ sĕ conchemămŭ o adunare a representanţilorŭ irlandezĭ, pentru ca în numele naţiunei sĕ ne sfătuimŭ asupra mijlócelorŭ, prin carĭ, vomŭ putè aduce în împlinire programulŭ nostru“.

SCIRILE ḐILEI.

— 5 (17) Octomvre.

Inscrierea copiilorŭ la Kişdedovurĭ. Ministrulŭ unguresoŭ de şcóle Albin Csaky, voindŭ sĕ pună câtŭ mai curêndŭ în aplicare legea pentru maghiarisarea copiilorŭ noştri, a datŭ o circulară către tóte autorităţile superióre bisericescĭ, prin care le impune, ca până la finea lui Novembre a. c. sĕ înscrie pe toţĭ copii dela 3—6 anĭ obligaţĭ la cercetarea Kişdedovurilorŭ. Despre resultatulŭ acestorŭ înscrierĭ, autorităţile superióre bisericescĭ vorŭ avè sĕ-i presente ministrului raportŭ celŭ multŭ până la finea lui Decemvre şi apoi pe basa acestorŭ rapórte, ministrulŭ îşĭ va face planulŭ, că unde şi câte Kişdedovurĭ sĕ se înfiinţeze. — Aşa-déră câtŭ mai curêndŭ se vorŭ începe prin comunele nóstre inscrierile copiilorŭ. Pentru orientare le aducemŭ aminte părinţilorŭ românĭ, că după lege numai acei copii suntŭ obligaţĭ la cercetarea Kişdedovurilorŭ unguresci, carĭ în casa părintéscă nu au îngrijirea de lipsă. Noi scimŭ însĕ, că între Românĭ fórte rarĭ suntŭ părinţii aceia, carĭ sĕ nu fiă în stare a-şĭ îngriji copiiĭ lorŭ după cuviinţă. De aceea avemŭ nădejde, că Românii se vorŭ sci feri ca de focŭ de Kişdedovurile unguresci şi nu-şĭ vorŭ da copiiĭ lorŭ pe mâna Jidovóicelorŭ şi Unguróicelorŭ, ci 'i vorŭ ţinè la sînulŭ mamei lorŭ, declarândŭ, că copiiĭ lorŭ suntŭ bine îngrijiţĭ şi nu au lipsă de Kişdedovurile lui Csaky.

***

Unŭ darŭ frumosŭ. Din Orăştiă se scrie, că proprietarulŭ de acolo, d-lŭ *Ioanŭ Marianŭ* şi soţia sa *Salomia* n. *Stoianŭ*, au dăruitŭ bisericei române gr. or. din Orăştiă frumósa sumă de *10,000 fl.*, carĭ s'au şi pusŭ la disposiţiunea comitetului parochialŭ. La dorinţa nobililorŭ dăruitorĭ, venitele sumei de mai susŭ se vorŭ întrebuinţa după mórtea lorŭ în modulŭ următorŭ: A patra parte a venitului se va adauge în fiă-care anŭ la capitalŭ; altă parte se va întrebuinţa pentru provederea copiilorŭ dela şcóla română gr. or. din Orăştiă cu îmbrăcămintea de lipsă. Pentru şcóla română gr. or. din Vaideiu încă se vorŭ da în fiă-care anŭ câte 40 fl. pentru a se cumpĕra rechisitele şi cărţile de lipsă pentru şcolarĭ. Celelalte părţĭ din venitŭ se vorŭ întrebuinţa pentru alte scopurĭ bisericescĭ. — Dée Dumneḑeu, ca acéstă nobilă faptă sĕ servéscă şi altorŭ Românĭ de-ai noştri spre îndemnŭ şi încuragiare.

***

Focŭ. Din *Sâmbăta inferióră*, comit. Făgăraşului, ni-se scrie, că acolo a isbuonitŭ unŭ focŭ mare în ḑiua de 14 Octomvre. Au arsŭ clădirile economice a 9 economĭ. Paguba trece peste 5000 fl. Asiguraţĭ au fostŭ numai doi inşĭ. — De asemenea ni-se scrie, că în ḑiua de 1 Octomvre a isbucnitŭ unŭ focŭ în comuna *Tŭrŭ* de lângă Blaşiu, arḑêndŭ clădirile economice a trei economĭ împreună cu totŭ ce era în jurulŭ lorŭ. A mai arsŭ cu astă ocasiune şi unŭ porcŭ şi unŭ viţelŭ, ér pe doi ómenĭ i-au apucatŭ flacările în casă; unulŭ dintre ei a scăpatŭ prin feréstră, dér a căpĕtatŭ nisce arsurĭ marĭ, pe alŭ doilea l'au scosŭ alţii într'unŭ târḑiu, însĕ abia viu. — In *Obreja* din comitatulŭ Caraşŭ-Severinului ni-se scrie, că a arsŭ în nóptea de 11 spre 12 Octomvre o casă a economului Toma Pascota, împreună cu grajdurile, totŭ nutreţulŭ de vite şi bucatele de pe podurĭ, stupina cu stupĭ cu totŭ etc. Asiguratŭ n'a fostŭ. Paguba trece peste 1000 fl.

***

Sfinţirea Capelei române din Parisŭ se va face în 1 Decemvre a. c. I. P. S. S. Metropolitulŭ primatŭ alŭ României se va duce în persónă la Parisŭ, însoţitŭ de mai mulţĭ preoţĭ şi de corulŭ metropolitanŭ din Iaşĭ, de sub conducerea d-lui Musicescu.

---

socotélă spuse, aveau simbure şi mieḑui în ele, séu cum ar ḑice *Madamosela Athina* din Bucurescĭ, erau *pline de spiritŭ*.

Mĕ deprinsesemŭ binişorŭ cu elŭ şi când rĕmâneamŭ în casa lui, mâncamŭ totŭ cu aceeaşĭ poftă, ca şi elŭ, mălaiu cu lapte dulce, pâne caldă cu *moşdaiŭ*, unŭ felŭ de saramură făcută din oţetŭ amestecatŭ cu apă, sare şi cu *aiŭ* pisatŭ şi în *definitivŭ*, vorba Bucurescenilorŭ, ce învĕţamŭ unguresce şi nemţesce în ḑece lunĭ de tómnă, érnă şi primă-véră pe la şcolĭ, uitamŭ în două lunĭ de véră, în care mĕ scăldamŭ în Arieşŭ la Muncelŭ şi umblamŭ cu Zaharie pe la stâne, unde câte o frumósă *muntăriţă*, ca şi o ḑînă, ne făcea câte unŭ *balmoşŭ* de care se ducea vestea în ţéră.

In alegerea locului de pândă Zaharie se pricepea fórte bine, fiindcă îlŭ învĕţase nĕcazulŭ în vremea când încheiase pace cu vulpile şi cu lupii spre a se bate cu *honghezii* lui *Korşuţiŭ*, care dase năvală în plaiurile lui, din care elŭ nicĭ înainte, nicĭ după *rĕsmeliţă* nu eşia; multŭ décă mergea până la Baia după câte o *ferdelă de cucuruzŭ*, şi departe de totŭ décă mai făcea şi câte-o săritură până la Abrudŭ orĭ la Valea-Albă, sĕ-şĭ mai petrécă cu cei voinicĭ fraţĭ de cruce aĭ sĕĭ, buciumanĭ şi mogoşenĭ; dér în josŭ la ţéră nicĭ măcarŭ până la Turda după sare n'a fostŭ.

In anii 1859—1865, în carĭ Ungurii erau toţĭ de-ai lui Garibaldi şi căntau pe tóte uliţile:

— Kerek ez a zsemle
— Nem fér a zsebembe.
— Kettė kéne vágni
— Éljen Garibaldi!

In acei anĭ, ḑic, în carĭ aceştĭ rĕsboinicĭ spre a'şĭ arăta vitejia sufulcându-şĭ mănecile celea largĭ îşĭ îndreptau pumnii spre munţii lui Zaharie şi strigau:

— Draculŭ negru a vĕḑutŭ,
— Iepure véra cosind
— Iepuróica fênŭ stringêndŭ?
— Draculŭ negru a mai vĕḑutŭ
— Din Mocanĭ şi Ciubărarĭ
— Totŭ căprarĭ şi generarĭ!

. . .Penele de vultur aveau mare preţŭ. Nu era unŭ Ungurŭ de ai lui Garibaldi, căruia sĕ-i lipséscă din căciulă câte o pénă de vulturŭ de unŭ cotŭ de lungă şi cei mai sĕrăcuţĭ, între carĭ décă îmĭ mai aducŭ bine aminte, chiar şi Moldovan Gherghely, puneau pene de cióră, pentru că ale vulturului pene fiindŭ prea ridicate la preţŭ, nu erau de nasulŭ lorŭ. Vestea, câtŭ suntŭ de căutate aceste pene de *sfărnarii* dela Cluşiu, a străbătutŭ chiar şi până în fundătura lui Zaharia de sub Pétra Caprii. Atâta i-a trebuitŭ lui, ca sĕ încépă a se urca pe vêrfulŭ stâncilorŭ, ca mâţele pe coperişele caselorŭ, spre a da bună diminéţa vulturilorŭ chiar la ei acasă în Colţulŭ Cioranului dintre Geamăna şi Negriléşa.....!

Dumneḑeu sĕ odihnéscă în pace pe rĕposata mea mamă, cu care leşinamŭ de rîsŭ de câte-orĭ ne aduceamŭ aminte de negustoria făcută de Zaharie cu penele de vulturŭ.

Maica-mea avea la Benic o casă deschisă pentru orĭ-care drumarŭ şi numai acela nu era ocrotitŭ, care nu trecea pe la noi. Mai alesŭ la culesulŭ viilorŭ o mulţime de scolarĭ din locurĭ îndepărtate veniau ln Benicŭ şi maica-mea pe toţĭ îi găzduia câte o sĕptĕmână întrégă. Era o femeiă plină de viéţă şi o Română pe faţă, aşa că fără „Călindarulŭ“ şi fără „*Foia pentru minte, inimă şi literatură*“ a lui Bariţiu şi a Mureşenilorŭ nu putea trăi; tótă grija, ce o avea, era crescerea mea, care n'am învĕţatŭ nicĭ cu *stipendiu* nicĭ cu *burse* şi numai odată m'am adresatŭ la Blaşiu şi chiar şi atuncĭ unŭ Prea Venerabilŭ Canonicŭ mĭ-a ḑisŭ: „décă n'ai mijlóce, mergĭ la meşteşugŭ!“ Bună povaţă, pe care acum îmĭ pare rĕu, că n'am urmat'o, însĕ vorbindŭ în limba studenţilorŭ ardelenĭ, eu făcusem *matura* şi apoi

Regele Carolŭ la Berlinŭ. Diarulŭ „Post.“ aduce ca sigură scirea, că regele Carolŭ alŭ României va visita în curêndŭ Berlinulŭ. Acéstă scire, dice numita fóiă, că o primesce din cercurĭ diplomatice bine-informate.

***

Numĕrulŭ visitatorilorŭ esposițiunei din Praga, până în 2 (14 Octomvre) a fostŭ de *2.311,679.*

***

Esposiția din Agram s'a închisŭ în 14 Octomvre la medulŭ nopții. Esposiția a fostŭ favorisată de unŭ timpŭ frumosŭ și a fostŭ visitată de 450,000 persóne. Venitulŭ curatŭ e de 30,000 fl.

***

Vêrstă inaintată. In Bêrladŭ (România) a reposatŭ în dilele aceste locuitorulŭ Dacu Marinŭ, în vêrstă de 126 de anĭ.

***

Esamenele pentru forestierĭ se vorŭ începe în anulŭ acesta în Clușiu, Sibiiu și Brașovŭ, în 7 (19) Octomvre.

***

Focŭ mare. In dilele aceste a arsŭ o parte mare a orășelului Herța din Moldova. Miseria locuitorilorŭ e fórte mare. Consiliulŭ de miniștri românĭ, a datŭ 5000 lei celorŭ nenorocițĭ. Apoi s'au mai datŭ încă mai multe sume din partea unorŭ societăți.

***

Ruptură de norĭ. Din Zara se telegrafiază, că pe insula *Brazza* s'au întêmplatŭ violente rupturĭ de norĭ. Doi ómenĭ au peritŭ, asemenea o mulțime de vite, mai multe case, vii, câmpii, drumurĭ și linii telegrafice au fostŭ nimicite.

***

Iubileulŭ unui regimentŭ. In 10 și 11 Octomvre s'a serbatŭ în Leutschau, comitatulŭ Zips, iubileulŭ de 50 de anĭ alŭ regimentului 34, împĕratulŭ Wilhelm. La festivitate au luatŭ parte și o deputațiune de militarĭ prusianĭ, în urma ordinului împĕratului Wilhelm.

Cununiă. D-lŭ *Andreiu Poruțŭ*, teologŭ abs., se va cununa la 25 Octomvre n. c. cu d-ra *Letiția Popŭ* din Juriulŭ de Câmpiă. — Sĕ fiă în césŭ cu norocŭ!

Replica junimei nóstre academice.

Apelŭ către publiculŭ românŭ.

Intreprinderea nobilă a fraților noștri universitarĭ românĭ din Bucurescĭ și Iașĭ este încă în memoriă tuturorŭ.

Impresia puternică, ce a produsŭ memoriulŭ lorŭ în apusulŭ Europei, precum și nenumĕratele dovedĭ de simpatică aprobare, cu care pressa și întrégа inteligență străină a sprijinitŭ causa nóstră, a celorŭ asuprițĭ, nu a pututŭ sĕ nu producă o adêncă mâhnire în rêndurile acelora, pe alŭ cărorŭ stindardŭ este scrisŭ nimicirea nóstră națională.

Dreptŭ aceea pentru a se rehabilita într'unŭ procesŭ, pe care ei de altmintrelea de multŭ l'au perdutŭ, șĭ'au luatŭ refugiulŭ la unŭ rĕspunsŭ care geme de neadevĕrurĭ, sofisme și chiar insulte ordinare.

Este de astă-dată, netăgăduitŭ, a nóstră datorință, a junimei române din Transilvania și Ungaria, se dicemŭ și noi unŭ cuvêntŭ în acéstă luptă, în care și noi suntemŭ între cei dintêĭ interesațĭ.

Acestŭ adevĕrŭ recunoscutŭ, am hotărîtŭ, ca toțĭ universitarii românĭ din Transilvania și Ungaria sĕ scriemŭ și sĕ editămŭ o démnă replică la rĕspunsulŭ junimei academice maghiare.

In conterențele nóstre dela Viena, Graz, Budapesta și Clușiu cu toții amŭ ajunsŭ la o perfectă înțelegere asupra acestui punctŭ.

De aceea ținemŭ, că replica nóstră nu este decâtŭ împlinirea unei datorințe față de poporulŭ care ne-a născutŭ, față de iubiții noștri colegĭ Bucurescenĭ și Iașienĭ, față de lumea civilisată și imparțială, care precum se scie cu nerăbdare vré sĕ afle adevĕrulŭ nemistificatŭ.

Suntemŭ pe deplinŭ conscii de greutatea sarcinei, ce ne-amŭ impusŭ.

Iubirea caldă de neamŭ însĕ și dreptatea, care pe a nóstră parte este, ne va ajuta, suntemŭ sigurĭ, sĕ triumfămŭ.

Comitetulŭ executivŭ alŭ junimei academice române, după esemplulŭ colegilorŭ maghiarĭ, cu diua de adĭ a lansatŭ liste de subscripții benevole pentru acoperirea cheltuelilorŭ de tiparŭ, espediția etc. a replicei.

Notămŭ aicĭ, că replica nóstră este aprópe terminată și va apăré în patru limbĭ: *românesce, franțuzesce*, *italienesce*, și *nemțesce.*

Ea va cuprinde la 90 de pagine în formatŭ 8^0 mare, și va fi rĕspândită gratuitŭ în tótă lumea cultă.

Totodată rugămŭ pe toțĭ acei P. T. Domnĭ, carĭ din greșélă nu ar fi primitŭ liste de subscripții, sĕ binevoiéscă a se adresa la d-lŭ *Aurel C. Popovicĭ în Graz (Parkstrasse 7.)*, de unde imediatŭ li-se vorŭ trimite listele în numĕrŭ poftitŭ.

Dealtcum orĭ și cine ar dori sĕ contribuéscă cu óre-care sumă și fără a mai cere liste, este rugatŭ a o trimite totŭ la adresa de susŭ, la care se vorŭ trimite și sumele colectate prin liste.

La urmă, tóte sumele incurse se vorŭ cuita pe calea publicității.

Causa este a întregului neamŭ românescŭ. E vorba de onórea nóstră națională, sperămŭ dér, că spriginulŭ publicului românescŭ va corĕspunde însuflețirei, care ni-a pusŭ condeiulŭ în mână.

Viena și *Graz*, 11 Octomvre 1891.

Pentru comitetulŭ esecutivŭ:

Drd. Victor Roșca *m p.*
George Candrea *m. p.*
Drd. I. Bodea *m. p.*
Ilarian Rusanu *m. p.*

O călĕtoriă interesantă.

Dlŭ *Ionŭ Grădișteanu,* deputatŭ în camera română și tot-odată cunoscutŭ apĕrătorŭ alŭ causei Românilorŭ Ardelenĭ, voindŭ a se convinge în persónă despre starea Românilorŭ asuprițĭ de dincóce de Carpațĭ, a întreprinsŭ în véra acésta o călĕtoriă prin părțile nóstre și mai alesŭ prin Ungaria, în părțile estreme locuite de Românĭ.

Vorbindŭ despre acéstă călĕtoriă, „Timpul“ laudă acestŭ faptŭ alŭ dlui Grădișteanu și recomandă, ca și alții sĕ facă asemenea. Apoi continuă astfelŭ:

Pe când uniĭ ne îndreptămŭ spre Alpĭ, alțiĭ spre Pirenei, séu spre țĕrmurile Oceanului, d. Ionŭ Grădișteanu, ca unŭ adevĕratŭ apostolŭ, cutreeră satele din comitatulŭ Selagiului și alŭ Sătmarului, trăgea la popa, la învĕțătorulŭ, séu la primarulŭ satului, întra în casele țĕranilorŭ, sta la vorbă cu ei și 'șĭ aduna unŭ materialŭ însemnatŭ de cunoscințd asupra acelorŭ părțĭ, despre carĭ mulțĭ din noi nicĭ nu sciu, că există.

Din conversația, ce avurămŭ cu d. Ionŭ Grădișteanu, amŭ aflatŭ, că d-sa și-a propusŭ a face în fiă-care anŭ câte o călĕtoriă în provinciile subjugate și că înadinsŭ a voitŭ sĕ încépă cu părțile excentrice, unde românismulŭ e mai amenințatŭ. De aceea anulŭ acesta și a alesŭ comitatele Selagiului și Sătmarului și s'a dusŭ până în celŭ mai de pe urmă satŭ românescŭ sub Debreținŭ. Acéstă călĕtoriă a duratŭ 25 de dile, în care d. Grădișteanu a visitatŭ o mulțime de sate, oprinduse în fiă-care din ele. D-sa s'a opritŭ în deosĕbĭ la Șomcuta-Mare (ședință de cercŭ), la Baia-Mare, Baia-Sprie, Șișestĭ — unde a asistatŭ la sfințirea bisericei, la Satu-Mare, Careiĭ-Marĭ și la Sanislĕu, sub Debreținŭ. D. Grădișteanu ne-a declaratŭ, c'a fostŭ surprinsŭ de a găsi sate românescĭ până așa de susŭ în Nordulŭ Ungariei și c'a rĕmasŭ pe deplinŭ satisfăcutŭ când a constatatŭ, că Româniĭ din aceste ținuturĭ depărtate și-au păstratŭ limba, datinile strămoșescĭ și consciința națională. A datŭ însĕ și peste unŭ satŭ, celŭ mai depărtatŭ de centrulŭ Românismului, unde locuitoriĭ și-au perdutŭ limba strămoșéscă. Acestŭ satŭ se numesce Domahida. Toțĭ locuitoriĭ din Domahida suntŭ Românĭ și cu consciință națională, dér nu mai vorbescŭ de câtŭ unguresce.

In ce privesce conservarea naționalității, impresiunea generală a d-lui Grădișteanu a fostŭ bună. A găsitŭ, că preoțiĭ românĭ din acele părțĭ, toțĭ unițĭ, suntŭ ómenĭ luminațĭ și Românĭ bunĭ și fiind datŭ ascendentulŭ celŭ mare, pe care'lŭ au acești preoțĭ asupra poporului, din causa religiosităței acestuia, ei contribue multŭ la conservarea naționalităței sale.

Dér impresiunea d-lui Grădișteanu n'a fostŭ totŭ așa de bună cu privire la starea materială și culturală a poporațiunilorŭ, ce a visitatŭ, fiă ele române séu maghiare. D. Grădișteanu ni-a spusŭ, că atâtŭ Româniĭ, câtŭ și Unguriĭ din acele ținuturĭ stau mai rĕu, din punctulŭ de vedere materialŭ, de câtŭ țĕraniĭ din Valachia și ar puté fi pușĭ pe aceeașĭ liniă cu țĕraniĭ nostri din Moldova.

Casele lorŭ, de pămêntŭ séu de nuiele, tóte acoperite cu *șovarŭ*, adecă cu trestiă, suntŭ fórte puținŭ igienice, cu camere micĭ și scunde, cu ferestre minuscule fixe, care nu se potŭ deschide, cu unŭ cuvêntŭ, locuințele poporațiunilorŭ române și maghiare din acele părțĭ suntŭ miserabile și traiulŭ lorŭ e p'așișderea. Chiar și casele nouĕ sĕ construescŭ totŭ după modelulŭ celorŭ vechĭ, pe când în România, și décă esistă sate cu ast-felŭ de locuințe, celŭ puținŭ cele ce se construescŭ din nou, suntŭ alcătuite după unŭ planŭ mai modernŭ și mai igienicŭ.

D. Ionŭ Grădișteanu a rĕmasŭ incântatŭ de ospitalitatea, pe care a întêlnit'o pretutindenĭ, pe unde a călĕtoritŭ și care e tradițională la poporulŭ românŭ de dincolo.

Noi nu putem de câtŭ sĕ felicitămu pe d. Ionŭ Grădișteanu pentru c'a întreprinsŭ o călĕtoriă atâtŭ de instructivă, din punctulŭ de vedere naționalŭ, sĕ'lŭ încuragiămŭ a continua și în alțĭ anĭ exploratiunile sale și sĕ'lŭ dămŭ de pildă tuturorŭ Românilorŭ, carĭ se intereséză de sórtea întregei națiunĭ române.

---

décă optŭ anĭ m'am chinuitŭ spre a face o *mătură* din scórțele cărțilorŭ lui Sofocle, Xenophon, Jugurta și Salust, neapĕratŭ că-mĭ era frică sĕ mĕ mai apucŭ și de meșteșugulŭ Ciclopilorŭ lui Vulcanŭ.

Sĕ lăsămŭ însĕ la o parte acestea neajunsurĭ trecĕtóre, de care cu toții suntemŭ sătui, și sĕ venimŭ la vorbă, séu *ad rem*, cum ar dice unŭ *juristŭ verböczyan* transilvanŭ.

Culesulŭ viilorŭ pe la pólele munțilorŭ apusenĭ e o adevĕrată sĕrbătóre națională românéscă, decâtŭ care mai frumósă nicĭ că am mai vĕdutŭ câtŭ am umblatŭ. Diua fetele și nevestele culegŭ, ér feciorii calcă nóptea strugurii și bărbații ducŭ mustul dela *călcătorĭ* cu ciuberele spre a umplé în pivnițĭ buțile. *Ceterașulŭ* satului umblă dintr'o curte într'alta sĕ mai îndemne lumea la voiă bună și *călcătorii* par'că prindŭ putere la audulŭ *ariilorŭ* și mai închinândŭ din când în când câte unŭ paharŭ de vinŭ, jócă pe sacii cu strugurĭ și chiuescŭ încâtŭ rĕsună ulițele:

— Grânele véra se cocŭ
— Dis'a badea sĕ nu jocŭ
— Păn'la storsulŭ vinului
— Ca sĕ fiu mirésa lui!

Așa și pe dincolea; nu vĕ dațĭ feciorĭ!

La asemenea ocasiunĭ în curtea nóstră, tótă conducerea cădea în sarcina unui vechiu omŭ alŭ casei moștenitŭ încă dela de multŭ rĕposatulŭ meu tată și care și îmbĕtrânise la noi, cu numele Simionŭ Mocanulŭ, a cărui istețime era atâtŭ de ageră, încâtŭ décă ar fi sciutŭ carte, ar fi devenitŭ cel mai mare artistŭ comicŭ, mai cu sémă în arta de a imita pe Nemțĭ și pe Ungurĭ.

In timpulŭ absolutismului, venindŭ în atingere cu slușbașii stăpânirei austriace, scia sĕ imiteze perfectŭ pe adevĕratulŭ *Bezircker*, în mimică și în graiu, neapĕratŭ într'o limbă nemțéscă pe care numai elŭ o înțelegea. Pe lângă acéstă însușire, mai avea și unŭ glasŭ puternicŭ, încâtŭ décă îlŭ rugamŭ, câte odată, sĕ urle ca lupii, pe toțĭ cânii din satŭ îi rĕscula.

Intr'o di de tómnă, plăcută și senină, din luna lui Octomvre a anului 186.... plecasem cu *dălijanțulŭ* dela Clușiu și într'o Mercure, în care era têrgŭ de sĕptĕmână, m'am opritŭ la Tiușiu, chiar când era sórele pe cerŭ dreptŭ cruce la amédĭ. Coborându-mĕ din *dălijanțŭ*, cu paltonulŭ pe brațe și cu geamantanulŭ în mână, vĕdŭ înaintea prăvăliei lui Izsak Armeanulŭ multă lume grămădită, sătenĭ și sătene, care venise din împrejurime la têrgulŭ de sĕptĕmână. Unii rîdeau cu hohotŭ, alții aruncaŭ vorbe înțĕpĕtóre și mușcătóre unuia pe care îlŭ încunjurase, dicêndŭ:

— Mĕ, dar tu de când te-ai făcutŭ de-ai lui Garibaldi?

— Draculŭ a mai vĕdutŭ *moțŭ* sĕ țină cu Ungurii.

Mĕ apropiu spre a mĕ informa, ce sĕ petrece. Când colo ce sĕ vĕdŭ? — era prietinulŭ meu de copilăriă Zaharie, cu unŭ *penoiu* de vulturŭ în căciulă și cu altele în straiță, din care atărnau vêrfurile afară câtŭ grumadii cocostârcilorŭ de lungĭ. La zărirea mea trântește și căciula și straița la pămêntŭ și spre a mĕ face sĕ înțelegŭ, ce a pățitŭ, îmĭ spune în vorbe scurte și cuprindĕtóre:

— Unde-i bine,
— Nu-i de mine.
— Unde-i rĕu,
— Hopŭ și eu!

— Brume draculŭ în acei ai lui *Gărebaldi*, care mĕ făcură și pe mine negustorŭ de pene de vulturŭ, ca sĕ umblu nebunŭ p'aicĭ.

— Cine se ia după sfatulŭ muierii în negustoriă, rĕmâne pe drumurĭ.

Mângăindu-lŭ, i-am spusŭ, că la Clușiu trebuia sĕ mérgă cu marfa lui, că acolo suntŭ *sfărnării*, ér nu la Tiușŭ, unde suntŭ nu mai Românĭ și dându-i geaman-

Unŭ trădătorŭ alŭ limbei române.

Sătmarŭ, Octomvre 1891.

Vĕ cerŭ scusele, d-le Redactorŭ, că față de scirea mângăitóre primită dela Sătmarŭ, vinŭ a Vĕ împărtăşì unŭ faptŭ durerosŭ, sevêrşitŭ de curêndŭ de preoțimea Sătmarului.

La 16 (4) Octomvre a. c. s'a sevîrşitŭ sânțirea bisericei renoite din Porcealma prin protopopulŭ *Ioanŭ Darabantŭ*, pe lângă asistința preoțimei tractuale. Şi după ce protopopulŭ Sătmarului este unŭ şovinistŭ pronunțatŭ, **tótă solemnitatea a decursŭ în limba maghiară**, *încâtŭ de nu vedeai crucea pe turnul bisericei cugetai, că te afli la adunarea societății Széchenyiană*, éră nu la sânțirea unei biserici românescĭ.

Afară de două scurte ectenii românescĭ, protopopulŭ tóte funcțiunile reservate pentru asemenea ocasiunĭ pe séma delegatului episcopescŭ, le-a sevîrşitŭ *nu în limba liturgică, ci în limbă străină* şi din nisce compilații, carĭ *n'au fostŭ nicĭ când aprobate din partea legitimului sèu archipăstorŭ*, în alŭ cărui nume a funcționatŭ ca delegatŭ.

Pĕcătosulŭ de pe calea sa nu se abate pănă în capĕtŭ. Aşa şi protopopulŭ Sătmarului.

Acela, care de două-deci şi cincĭ de anĭ vĕnéză după demnitățĭ şi întru ajungerea scopului sĕu a servitŭ totŭ interese străine, nicĭ până astădĭ nu-şĭ póte uita trecutulŭ. De şése-decĭ de anĭ cetesce blăstĕmurile lui Vasiliu celŭ mare preste nebunĭ şi bolnavĭ, încă şi peste calvinĭ făcêndŭ câte-o *slujbă ungurescă*.

Multe nĕrodii a făcutŭ D-sa ca protopopŭ, aducêndŭ într'o afacere câte 2—3 hotărîrĭ contradicĕtóre. Numai de curêndŭ a aplicatŭ în Petea unŭ cantorŭ eliminatŭ, prin care faptă a datŭ nascere la unŭ procesŭ scandalosŭ între preotŭ, cantorŭ şi poporŭ, încâtŭ acesta de necazŭ s'a urcatŭ în cele din urmă pe scólă, ca se o derîme până în fundamentŭ, ér ordinariatulŭ l'a adusŭ în aşa încurcătură, câtŭ minte sĕ aibă ca sĕ pótă eşi din ele. Şi pe acest omŭ totuşĭ îlŭ rabdă Ordinariatulŭ în fruntea tractului Sătmarului.

In alte diecese din rĕsputerĭ se luptă preoțimea ca sĕ estîrpeze concubinatulŭ, protopopulŭ Darabantŭ însĕ nu numai că le-a suferitŭ, ci le-a cultivatŭ cu predilecțiune; viu esemplu a fostŭ cantorulŭ sĕu din Vetişŭ, care a trăitŭ în concubinatŭ, până ce sîmțulŭ mai bunŭ alŭ pratopopului l'a silitŭ a face capĕtŭ scandalului din casa cantorală.

Acestŭ omŭ bĕtrânŭ a mai făcutŭ ultima încercara de a-'şĭ ajunge scopulŭ sĕu la 4 Octomvre, adecă fiindŭ de față la sânțirea bisericei şi substitutulŭ superintendente; Darabantŭ — ca sĕ-şĭ asigure patrociniulŭ la canonicatŭ — érŭ Sobotha, care nu scie nicĭ unŭ cuvêntŭ românesce — la protopopiatŭ, — nu numai că a împlinitŭ tóte ceremoniile în iimba ungurescă, ci *a interdisŭ şi cantorilorŭ 'sĕ nu cuteze a cânta românesce.*

Asamenea batjocură limba nóstră bisericéscă n'a mai suferitŭ pe teritorulŭ diecesei Oradei-mare.

Oh! preoții mei, ce v'am făcutŭ vóuĕ, cu ce v'au supĕratŭ pe voi!? Eu v'am hrănitŭ cu mană, (prescură românéscă) patru-decĭ de anĭ, (pe protopopulŭ Darabantŭ şese-decĭ de anĭ) în pustiă, éră voi mĕ pălmuițĭ şi mĕ batjocorițĭ pe mine!....

Sătmărênulŭ.

O bună carte pentru şcólele române poporale.

Era o vreme, când opurile didactice se făceau la mandatŭ mai înaltŭ, adecă superioritatea cutărorŭ şi cutărorŭ şcóle însărcina pe unŭ individŭ óre-care din subalternii sĕi sĕ facă opulŭ cutare şi cutare, şi respectivulŭ se plecà mandatului mai înaltŭ, făcea ceea ce i-s'a fostŭ demandatŭ, îşĭ căpăta remunerația pentru muncă şi de aci în colo era autorŭ, ér opulŭ lui era întrodusŭ în şcóle, era cumpĕratŭ de elevĭ orĭ învĕțătorĭ şi era rumegatŭ fie chiar şi de-a rostulŭ, décă n'ar fi mersŭ altcum.

Atuncĭ aşa mergeau trebile. Superioritatea respectivă era posesora opului, îlŭ tipăria în câte esemplare şi ediții voia, corpulŭ didacticŭ trebuia sĕ o foloséscă bună rea, cum era, şi vai de nesocotitulŭ, care ar fi cutezatŭ a dice, că opulŭ nu e bunŭ şi totuşĭ superiorii îi silescŭ alŭ folosi. Unŭ atare individŭ nesocotitŭ nu s'ar fi spălatŭ nicĭ cu tótă apa, ce ésă din Ardealŭ afară; măcar-că multă apă ésă din Ardealŭ sub nume de Someşŭ, Oltŭ, Têrnave etc...!

Dér ce sĕ-i facĭ? Era monopolŭ de cărțĭ didactice! Apoi că câtŭ de didactice erau acele cărțĭ, făcute la comandă, póte vedé orĭ ce omŭ cu vederĭ pedagogice, ce şĭ-ar lua osteneala a le studia.

Acum însĕ prindŭ a se schimba vremile. Prindŭ a dice şi dascălii noştri, de ce se folosescŭ óre chiar cartea impusă de N. N., când potŭ aduce altă mai bună, şi care oprită nu e? Dóră numai căcĭ cea impusă e maĭ scumpă şi mai confusă? dóră numai căcĭ e lucrarea lui N., orĭ de ce sĕ fiu silitŭ a primi uneltele, ce mi-le îmbiă alții, pe cândŭ şi agronomului şi orĭ cărui profesionistŭ îi este iertatŭ a-şĭ alege elŭ însuşĭ uneltele?

Ei credŭ, că astfeliu de ómenĭ şi adĭ mai suntŭ botezațĭ cu numele de „sfătoşĭ“, „nedisciplinațĭ“, „primejdioşĭ“ etc., dér în schimbŭ celŭ puținŭ suntŭ recunoscuțĭ ca bunĭ învĕțătorĭ, carĭ mai şi cugetă câte ceva, nu facŭ ca baba ceea, carea dicea, că tórce fórte bine, când *„pune pe fusŭ cum vine de susŭ“*.

Până mai ierĭ, alaltăerĭ, mai era o ideiă greşită între o mare parte a aşa numitei inteligențe, care e chiămata a supraveghia învĕțămêntulŭ poporalŭ: orĭ ce carte nouă le cădea adecă în mână, era bună, „căcĭ dóră“ — diceau ei — numai atâtŭ de arŭ învĕța băiații câtŭ stă în cartea asta, atuncĭ ar fi hĕtŭ bine!“ Décă diceai: Ei bine, Domnule, dér nu-i metodică, nu-i compusă după nescarĭ regulĭ sănĕtóse, nu corĕspunde scopului..., atuncĭ numai te tredescĭ cu argumente plusquam pedagogice: — „Da ce vréi, domnule? — ițĭ rĕspundea — Dumnia-ta sĕ ne învețĭ metodă? Ce? Asta carte nu-i bună? Scii d-ta, că în tipografia, unde vedĭ că-i tipărită asta carte, s'a tipăritŭ şi Psaltirea şi Ciaslovulŭ, şi Octoiculŭ şi Mineiulŭ, ba chiar şi Biblia, şi Domnia-ta cutezĭ a dice, că cartea asta nu corĕspunde scopului? Póte eştĭ unŭ francmazonŭ, unŭ ereticŭ“.....

Aci trebuia sĕ încete orĭ ce dispută, căcĭ din vecĭ şi până'n vecĭ: „Contra ăstei felŭ de sciințe luptă şi deii înzădarŭ“!

Mi-s'a întêmplatŭ unŭ casŭ, dér îlŭ retacŭ, căcĭ esemplele suntŭ odióse.

Astădĭ însĕ trebue sĕ se schimbe şi afacerile învĕțămêntului şcólelorŭ poporale; nicĭ învĕțătorii acestorŭ şcóle nu-i ertatŭ sĕ mai fie sclavĭ osêndițĭ a se folosi totŭ de cărțĭ impuse, bune, rele, cum ar fi. De ce ei sĕ are totŭ cu plugŭ de lemnŭ, pe când alții, de altŭ némŭ, au întrodusŭ plugŭ de fierŭ?

Una dintre disciplinele cele mai principale ale şcólei poporale este fără îndoélă Aritmetica (computulŭ) pe care o vedemŭ figurândŭ şi în vechiulŭ triviu (Religiă-cetire-computŭ) de órece — precum toțĭ bărbații de şcólă recunoscŭ — prin ea se țintesce la *formarea rațiunei şi la desvoltarea spiritului şcolarilorŭ.* Şi totuşĭ, minune, aşa de puține manuale bune avemŭ din acestŭ obiectŭ de învĕțămêntŭ, atâtŭ de importantŭ! Causa nu o cautŭ, nu mĕ oprescŭ nicĭ a face recensiunea tuturora; nu am vreme, nicĭ gustŭ, în 20 de anĭ de când dăscălescŭ m'am săturatŭ de manuale didactice, nedidactice.

Acum mĕ mărginescŭ a arătà scumpilorŭ colegĭ o carte nouă nouță şi bună, înadevĕrŭ bună, numită: *„Cursŭ practicŭ de Aritmetică pentru şcólele poporale române,“* întocmitŭ de prof. Arseniu Vlaicu (partea I. şi II. pentru an. I. II. III. şi IV. de şcólă.) Editura librăriei N. I. Ciurcu Braşovŭ.

Multŭ nicĭ despre acéstă carte n'oiu vorbi, ci m'oiu mărgini a dice în publicŭ aceea ce am disŭ în mine după-ce am studiat'o! *„E cea mai bună carte de aritmetică pentru şcólele poporale române din câte cunoscŭ!“* Şi ca sĕ se covingă onorații colegĭ, că adevĕrulŭ grăescŭ şi că e démnă de întrodusŭ în şcóle, n'au decâtŭ sĕ şĭ-o procure, căcĭ partea I. e numai 11 cr., ér a II 25 cr. Cu aceste 2 au destulŭ cea mai mare parte a învĕțătorilorŭ noştri dela sate, de óre-ce în aceste două manuale este cuprinsŭ atâtŭ materialŭ de computŭ, câtŭ în cele mai multe şcóle de ale nóstre nu se propune mai multŭ, ér de s'ar propune bine, ne-am puté mândri, că sciindŭ odată atâta câtŭ cuprinde ceste 2 cărticele, sèu aprópe totŭ ce-i trebue în viéța lui de economŭ orĭ măestru.

Ca spre orientare pentru bunii colegĭ, lasŭ sĕ urmeze cuprinsulŭ lorŭ:

Partea I, pag. 1—4, pagina titulară şi prefața; pag. 5 n-rii dela 1—10 representațĭ prin: verigĭ, cifre arabice cursive şi linii verticale, apoi prin cuburĭ şi cifre arabice tipărite; pag. 6 nr. *1* representatŭ prin o bilă, unŭ punctŭ, unŭ *unu* cu cifră tipărită, o verigă şi o cană, va sĕ dică, *unulŭ* e representatŭ prin 5 semne (desemnurĭ), apoi semnele: 0 + — = ? şi adiția şi subtragerea nrului *1*.

Totŭ la pag. 6 avemŭ lecț. 2 representată prin 2 porcĭ, 2 puncte, unŭ 2 arabŭ tipăritŭ, 2 verigĭ şi 2 păpucĭ, teme de adaugere şi subtragere cu nrulŭ *1* şi *2*, atâtŭ cu semne câtŭ şi cu cifre.

De asemenea avemŭ la pag. 6 lect. 3, numĕrulŭ *3* representatŭ prin trei vacĭ, trei puncte, cifra arabică 3, trei verigĭ şi unŭ trifoiu. Apoi adaugerea prin semne şi cifre, substragerea totŭ aşa.

La pag. 7 avemŭ astfelŭ representațĭ numerii 4 şi 5 prin semne şi cifre. La pag. 8 nrii 6 şi 7, la pag. 9 nrii 8 şi 9, la pag. 10 nrulŭ 10, apoi repetițiune care trece până la pagina 11. La finea pag. 11 tractarea multiplicărei cu nrii 1—10 care trece până la pag. 13, ér la jumĕtatea pag. 13 începe tractarea divisiei cu nrii dela 1—10 şi trece până la pag. 14. Acolo tractéză metrulŭ şi florinulŭ.

La pag. 15 tractéză nrii dela 1—20 şi face deosebirea între unimĭ şi decĭ; la paginea 16—19 teme cu nrii 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 şi apoi repețirea păn' la pag. 22, unde ne face cunoscutŭ cu florinulŭ şi cu sĕptĕmâna, luna, anulŭ, litrulŭ, părechia, duzina şi decagramulŭ.

Pag. 23: Esercиții practice până incl. pag. 25. La pag. 26 se începe gradulŭ alŭ doilea (anulŭ alŭ doilea de şcólă), nrii dela 1—30, apoi totŭ dela 1—40, 1—50, 1—60, 1—70, 1—80, 1—90. 1—100 şi finesce la pag. 59 cu tabela multiplicațiunei, ér la pag. 60 recapitulărĭ şi chiar în fine cifrele romane pănŭ la C (suta.)

Acesta e cuprinsulŭ partei I pentru anulŭ 1 şi 2 de şcólă (pentru bieniulŭ primŭ) şi mărturisescŭ sincerŭ, că din

---

tanulŭ şi paltonulŭ, l'am poftitŭ cu mine la Benicŭ, în depărtare numai de o oră pe josŭ.

Pe cale mĕ făcea sĕ-i arătŭ, ce suntŭ şi ce vréu aceia ai lui *Gărebaldi?* La esplicațiunile mele, clătina din capŭ şi reflecta:

— Sĕ-i împingă draculŭ sĕ mai dee odată față cu ai noştri colo pe la Tarcău în Valea Poenii, că am sĕ le rătezescŭ penele de unŭ statŭ de omŭ.

Ajungêndŭ în dealŭ la cruce, am luatŭ din traistă unŭ *penoiu* cu cotorulŭ ca degetulŭ de grosŭ şi 'i l'am pus cu de a sîla în căciulă, maĭ îmbrăcându-lŭ şi cu paltonulŭ meu încâtŭ părea că-i o *mătahala* de a lui *Korşuțiu* cu care elŭ avuse onóre a face cunoscință.

Eramŭ *junişanŭ* pe atuncĭ, în vêrsta, în care credeamŭ, că totŭ ce sbóră se mănâncă, sèu cum ar dice unŭ politicŭ oportunistŭ, unŭ tînĕrŭ, care dă cu barda în lună.

Intrândŭ în satŭ, cânii ne lătrau şi copii fugeau de pe uliță şi se ascundeau după porțĭ, de unde numai pe furişŭ priveau.

Maica-mea din întêmplare şedea pe laviță la pórtă şi când ne-a vĕdutŭ mai întâi, s'a speriatŭ şi apoi se topea de rîsŭ, întrebându-mĕ, décă şi pe Zaharie îlŭ aducŭ dela Cluşiu şi décă şi elŭ a întratŭ între oştaşii lui Garibaldi, ostaşĭ a cărorŭ vitejiă se manifesta în cârciumele Aiudului etc. etc.?

Simionŭ Mocanulŭ, care tocmai aşeda şi spăla buțile în curte, la acelŭ rîsŭ sgomotosŭ alérgă şi elŭ la pórtă şi prefăcêndu-se că nu mĕ cunósce, se răstesce la Zaharie, şi da cu piciorulŭ în pămêntŭ, vociferândŭ şi lărmuindŭ în *nemțésca* lui, întocmai ca *Bezirkerii* când veneau în satŭ.

Zaharie, uitându-se la mine şi vĕdêndŭ, că nu potŭ dice nimicŭ de rîsŭ, strigà apăsatŭ şi îndesatŭ *moțesce* cătră Simionŭ:

— Mai tacă-țĭ gura, nu totŭ lătra ca o potaie, că de oiu pune *hasta* mână pe tine, te aruncŭ până în *Gărebaldi*, pe care eu îlŭ cunoscŭ acuma!

In totŭ timpulŭ acela, câtŭ am statŭ la Benicŭ nu ne mai săturamŭ de rîsŭ, acelŭ timpŭ însă a trecutŭ repede şi după 10 dile m'am despărțitŭ pentru totdéuna de ai mei, precum şi de prietinulŭ Zaharie, care a plecatŭ la munte în susŭ, ér eu la vale în josŭ.

La revedere.

Teofil Frâncu.

Fluerulŭ de osŭ.

Legendă română, de *Iulia B. P. Haşdău.*

A fostŭ odată o fetiță de dece anĭ, cu pĕrulŭ lungŭ până la călcâie, strălucindŭ ca spiculŭ de grâu şi cu ochĭ albaştri ca seninulŭ. Buzele sale erau roşii ca nisce cireşe cópte şi dinții mai albĭ decâtŭ ghioceii din pădure. Fetița acésta era orfană şi păscea o turmă de oi pe o colină, în munții Carpațĭ. Numele ei era *Păuna.*

Păuna n'a cunoscutŭ nicĭ-odată pe tată-sĕu, nicĭ pe mamă-sa şi pismuia sórtea copiilorŭ, pe carĭ îi vedea cum îşĭ sărută părinții lorŭ, dându-le nume dulcĭ, dulcĭ, precum ea nu pronunțase nicĭ-odată. In schimbŭ însĕ, ea iubea tare cânele sĕu, Negru, oile şi mieluşeii ei, şi când era pe vîrfulŭ colinei în colibă, nu se simția de locŭ nefericită.

Ceea ce îi causa însĕ mare amărăciune era, că n'avea unŭ fluerŭ, unŭ fluerŭ frumosŭ de trestiă, precum vedea la ciobanii din vecinătate. I-ar fi plăcutŭ sĕ dică din fluerŭ cântece, pe carĭ le audise dela alții şi de acelea, de carĭ facea ea însa-şĭ fără sĕ scie, şuerândŭ doine monotone pentru a şĭ adormi turma sa. Ea se încercà de mai multe-orĭ sĕ-şĭ facă unŭ cimpoiu sèu unŭ buciumŭ, dér nu scia cum sĕ le facă şi astfelŭ nicĭ nu ajunse la nicĭ unŭ căpătâiu. Şi biata Păună rĕmase tristă şi în sĕrile cele lungĭ din Iunio ea continuà a cânta din gură cu vocea-i curată şi simplă ariile cele alese, începêndŭ totdéuna aceleaşĭ tonurĭ melancolice.

* * *

câte cărţî avemŭ de acestŭ soiu, acésta mĕ mai mulţămesce, căcî e lucrată nu numai cu destulă cunoscinţă, dér şi cu o rară paciinţă şi conformŭ etăţii şi gradului de dsevoltare alŭ elevilorŭ. Din aceste motive şi credŭ şi recomandŭ, că iubiţii colegî se o întroducă în şcólă, căcî li-a face mare uşurinţă la predarea acestui obiectŭ de învĕţămêntŭ atâtŭ de ponderosŭ pentru formarea raţiunei şi desvoltarea spiritului şcolarilorŭ, şi atâtŭ de importantŭ pentru viéţa practică; căcî bine sĕ ne însemnămŭ, computulŭ este de care are omulŭ mai mare lipsă şi mai mare folosŭ în viéţă, cunóscerea şi manuarea computului sue orî cobóră pe unŭ individŭ materialicesce, cifrele nu minţescŭ în veci, dér luorarea cu ele pretinde cea mai mare acurătéţă, cunoscinţă şi trezie.

Partea II-a a acestei cărţî, luorată cu aceeaşî diliginţă şi cunoscinţă, ca şi cea de întâiu, menită pentru bienulŭ alŭ II (anulŭ III şi IV-lea de şcólă), cuprinde deprinderî practice cu numerii dela 1—1000 şi în cercŭ nemărginitŭ. Acéstă parte nu ar fi necesarŭ a-o mai analisa, de-o parte căcî ar ocupa prea multŭ locŭ, de altă parte pentru-că nu toţî cetitorii „Gazetei“ suntŭ învĕţătorî, dér totuşî ne vomŭ permite a spune despre ea următórele:

1) E compusă tótă — ca şi partea I — pe basa intuiţiunei, totŭ dela micŭ la mai mare, dela cunoscutŭ la necunoscutŭ.

Prin ilustraţiunî fórte bine executate ne face intuitivă adiţiunea ducêndŭ cu o cărucioră cu 2 róte trasă de unŭ calŭ butoiu după butoiu la unŭ locŭ; subtracţiunea prin ilustrarea unui parcŭ unde poţî bine numĕra arborii din carî unŭ omŭ a doborîtŭ 5, prin popicî, din carî 5 suntŭ căḑuţî nimeriţî de bilă, ér 6 stau susŭ, prin o scară pe care sue unŭ omŭ; multiplicarea e intuită prin o ilustraţiă care represintă o casarmă şi înaintea ei patru rândurî de soldaţî şi în fiă-care rêndŭ fiindŭ 10 soldaţî; divisia e intuită prin ilustrarea internului unei şcóle cu 8 băncî şi în fiă-care bancă câte 5 şcolarî; pentru intuirea fracţiunilorŭ, avemŭ ilustraţiunea, ce represintă o damă tăindŭ o prăjitură în părţî egale în faţa unui băiatŭ şi unei băiete.

Unŭ micŭ estrasŭ din cuprinsulŭ acestei părţî va face pe cetitorî sĕ se convingă despre raţionala împărţire a materialului: a) Intuiţiunea nrilorŭ dela 1—1000; b) Cetirea şi scrierea numerilorŭ; c) Mĕsurile cele mai întrebuinţate, Mĕsurî de lungime, Mĕsurî de capacitate séu de volumŭ, Mĕsurî de greutate séu pondurî, Mĕsurî de suprafaţă, Banî, Mĕsurî de timpŭ; d) Cele patru operaţiunî, verbalŭ şi în scrisŭ (cu ilustraţiunî), apoi Socotirea intereselorŭ, Resolvirea şi reducerea, Fracţiunile (cu ilustraţie) comune şi ḑecimale etc.

Anulŭ alŭ IV-lea de şcólă: Numerii în cercŭ nemărginitŭ. Aci într'o tabelă ne arată împărţirea în clase a numerilorŭ dela unimî pân' la mii de milióne; o tablă acéstă atâtŭ de necesară elevilorŭ, carî fără ea lesne vinŭ în confusie, de le-ar esplica învĕţătorulŭ pe tablă câtŭ de bine. Apoi: Cele patru operaţiunî; Fracţiunile ḑecimale fórte intuitivŭ tractate; Frângerile vulgare (12 pregătirî intuitive ilustrate); Prefacerea fracţiunilorŭ comune în fracţiunî ḑecimale şi a celorŭ ḑecimale în comune; Calcululŭ timpului; Numerii romanî; Teme de repeţiţiune generală.

Din bogatulŭ cuprinsŭ şi împărţirea lui metodică orî ce omŭ de şcólă se póte lesne convinge despre valórea acestei cărţî. Deci prea credŭ, că fraţii învĕţătorî s'orŭ grăbi a o comanda în numĕrŭ câtŭ de mare pentru elevii lorŭ fiind-că potŭ ḑice — este unica pentru elevî şi învĕţătorî totŭ odată.

In fine d-lui autorŭ numai gratula îi potŭ pentru buna carte cu care a îmbogăţitŭ literatura nóstră didactică.

Rodna vechiă, Octomvre 1891.

Ionŭ Popŭ Reteganulŭ,
învĕţătorŭ.

Literatură.

A apărutŭ:

Geografia şi istoria în şcóla poporală. Manualŭ, compusŭ conformŭ planului de lecţiunî alŭ d-lui *Vasile Petri,* pentru clasa IV, V, VI, de *Teodorŭ V. Petrişioru* învĕţătorŭ. Tipografia „Aurora“ A. Todoranŭ Gherla 1891. Formatŭ 8° cu 106 paginî. Preţulŭ 40 cr. espedatŭ franco şi în raportŭ se vorŭ da şi rabate. Se află de vêndare la autorulŭ în *Alibunară,* comitatulŭ Torontalŭ.

„Romänische Revue“ revistă politică literară. Direcţiunea: Wien, VIII., Feldgasse 15. Anulŭ VII. Cuprinsulŭ fascicluluî IX: Die „neue“ Nationalitäten-Politik in Ungarn. — Die romänische Emigration. — Die historischen Publicationen der romänischen Litteratur in den Iahren 1882—1889 von Nic. Densuşianu. — Constantin Morariu-Andrieviei (cu portretŭ). Von C. Morariu. — Rundschau: Vom Hermannstädter Central-Comité der romänischen Nationalpartei. Wirthschaftliche Resultate bei den Romänen in Ungarn und Siebenbürgen. — „Romänische Revue“ apare la 15 a fiăcărei lunî. Abonamentulŭ pe unŭ anŭ întregŭ e 10 fl. După fiă-care abonamentŭ plătitŭ, unulŭ se trimite grătuitŭ în străinătate.

HIGIENA.

Crescerea copiilorŭ.

Toţî medicii, carî se ocupă cu bólele de copii, suntŭ pĕtrunşî de acestŭ adevĕrŭ, că pe când în ţĕrile apusului aprópe întréga populaţiune cunósce regulele ce trebuescŭ păstrate în crescerea copiilorŭ, la noi în ţéră suntŭ multe credinţe pe câtŭ de absurde, pe atâtŭ de primejdióse micelorŭ fiinţe.

Voiu începe cu îngrijirile de carî are trebuinţă copilulŭ micŭ.

Se întêmplă, că unii copii vinŭ în lume cu capulŭ, faţa, séu o parte a trupului acoperite de una din pojghiţele carî învĕlescŭ copilulŭ în pântecele mamei şi care pórtă numele de căiţă. Rudele, amicii, móşa nu lipsescŭ a preḑice o mare fericire copilului şi respectă acea căiţă. Credinţa acésta este absurdă şi copilulŭ trebue curăţitŭ de dênsa, ér gura şi nările destupate ca sĕ pótă respira bine.

In unele casurî copilulŭ sĕ nasce cu capulŭ ţuguiatŭ, ér móşele nu lipsescŭ a-lŭ turti spre a-lŭ îndrepta. Acéstă manoperă este periculósă şi nefolositóre.

Indată după nascere sĕ légă buriculŭ cu aţă cam la 7 centimetri de pântecele copilului în două locurî apropiate, şi sĕ taiă buriculŭ între legăturî. Este însĕ o credinţă, că dacă nu se légă buriculŭ, ci se stórce numai şi sĕ lasă sĕ se usuce sub o cârpă uscată, copilulŭ e feritŭ de multe bóle ca: gălbinarea, spurcăciunea, (eozema) spasmurî, etc.; şi acéstă credinţă este periculósă, căcî s'au vĕḑutŭ copii murindŭ prin scurgerea sângelui din corpŭ prin buriculŭ nelegatŭ.

Móşele trebue sĕ lege buriculŭ. Odată buriculŭ legatŭ se va îmbăia, copilulŭ, şi i-se va freca totŭ corpulŭ cu untŭ-de-lemnŭ séu gălbenuşŭ de ou. Baia sĕ aibă temperatura de 30—35 grade de căldură; în baiă sĕ póte pune puţinŭ oţĕtŭ sau vinŭ; se ţine copilulŭ în baie două minute, i-se şterge corpulŭ cu o cârpă uscată şi caldă, sĕ presară o pulbere óre-care (de licopodŭ, de orezŭ) cu osebire pe la şeḑutŭ, vintre şi subţióră.

Unii medicî povĕţuescŭ scrobéla (amidon), ceea ce e rĕu, căcî scrobéla înghite udulŭ copilului, face o pastă care fermentéză, producêndŭ corpurî acre (acide) ce irită pielea copilului.

Din esperienţa făcută cu copii mei, sfătuescŭ pulberea de licopod, care are marele bunŭ de a fi eftină şi de a nu înghiţi udulŭ. Ochii trebuesc spĕlaţî cu apă caldă sau boricată (4 grame acid boric pentru 100 grame apă destilată) pentru a înlătura bóla de ochî numită oftalmia purulentă (puroi la ochî) ce provine din atingerea ochilorŭ cu unele zemurî, cu carî faţa a fostŭ udată în timpulŭ facerii.

Buriculŭ tăiatŭ sĕ se îngrijéscă în chipulŭ următorŭ: Sĕ se pue o bucată de cârpă curată mare de 8—10 centimetri pătraţî, găurită la mijlocŭ pe unde întră restulŭ de buricŭ, şi marginele ei se rĕsfrângŭ peste buricŭ, ér pe deasupra a se pune încă o cârpă curată, şi totulŭ sĕ fie ţinutŭ printr'o bandă de flanelă. Acéstă îngrijire uşóră trebue făcută în fiecare ḑi până la căderea buricului, care se face la a 4-a séu 5-a ḑi după nascere; pe rana rĕmasă în loculŭ buricului se va pune puţină vasilină şi unŭ bandagiu uşorŭ strînsŭ ca sĕ împedece eşirea maţelorŭ prin rană (herniă ombilicală). O asemenea legătură sĕ face în chipulŭ următorŭ: Se pune o bucată de cartonŭ de mărimea unei piese de 5 lei, învelită cu vată şi se menţine printr'o cârpă îndoită în mai multe şi o faşă.

Imbrăcatulŭ copilului. — Suntŭ două felurî de înfăşaturî: Infăşatulŭ cu bandă (faşă) şi celŭ englesŭ, cu unŭ felŭ de pantalonî. In ţéră nóstră obicînuitŭ copii sĕ îmbracă cu o cămăşuţă în madipolonŭ séu olandă (după mijlóce) şi în o altă de pichetŭ, ér ambele se prindŭ cu şiretŭ la spate; se pune copilulŭ într'o cârpă mare şi se înfaşă, ér pe de-asupra se mai pune şi altă cârpă de pichetŭ şi pe urmă începe a-lŭ strânge sau mai bine ḑisŭ sugruma, cu o faşă lungă de mai mulţî metri, ca şi cum ar voi prin acestŭ soiu de legătură sĕ se dea o bună direcţiune corpului. Acestŭ soiu de înfăşatŭ este barbarŭ. J. J. Rousseau în marea-i supĕrare scrie: „Abia copilulŭ ese din pântecele mamei, abia se bucură şi elŭ de libertatea de a mişca şi întinde membrele lui şi i-se dau din nou legăturî. Ilŭ înfaşă ca sĕ aibă capulŭ înţepenitŭ, picioréle lungite şi braţele în lungulŭ corpului; îlŭ înfăşóră cu totŭ felulŭ de cârpe şi feşe, carî nu-i permit de a se mişca; dar totŭ este bine când copilulŭ póte respira! In acéstă

Intr'o séră, pe când cânta ea astfelŭ, şeḑêndŭ pe pragulŭ colibei sale şi privindŭ la stele, ér cânele stândŭ lungitŭ la picióréle ei, vĕḑŭ de-odată o femeiă frumósă, albă ca zăpada, cu unŭ vĕlŭ mare cusutŭ cu aurŭ şi cu salbe de aurŭ la gâtŭ. Acea femeiă se apropiă de mica păstoriţă şi se aşeḑă lângă ea pe iérbă.

La începutŭ Păuna se înspăimêntă; dér femeia cea frumósă avea o înfăţişare atâtŭ de blândă şi privirea îi era mai dulce decâtŭ lumina lunei, care învĕlia colina. Ea ţinea în mâna dréptă unŭ fluerŭ de osŭ.

— Eu sunt ḑina ta, îi ḑise femeia; eu suntŭ Consînzeana, ḑina munţilorŭ. Toţî ciobanii mi-se rógă mie în rugăciunile lorŭ. De ce n'ai făcutŭ şi tu ca ei?

Vocea ḑinei i-se părŭ Păunei mai melodiósă, decâtŭ murmurulŭ tainicŭ alŭ rîuleţului, care curgea şerpuindŭ la pólele colinei, mai armoniósă decâtŭ cântecululŭ din rĕvĕrsatulŭ zorilorŭ, care ese dintre trestia mătăsósă înclinată pe tufişurile din jurulŭ rîului. Pĕrulŭ şi suflarea ei rĕspândeau în aerŭ parfumurî suave ca rosele cele albe, ca viórele primăverei.

Păuna îî ḑise:

— Cum aşî fi pututŭ sĕ te chiămŭ, décă nu te cunosceam?

— Ei bine, toomai pentru aceea am venitŭ la tine. Am auḑitŭ cântecululŭ tĕu, care mi-a vorbitŭ la inimă. Iată-mĕ! Mi-se pare, că nu eştî fericită. Ce-ţî lipsesce? Vorbesce.

Păuna nu se mai temea de Consînzeana. Ea îi ḑise:

— Mi-ar lipsi multe lucrurî. Mai întâiu n'am mamă! Şi câtŭ de multŭ aşî dori sĕ am mamă. Apoi n'am nicî frate séu soră, carî sĕ-mî ḑică sora lorŭ şi pe carî sĕ-i potŭ iubi. De tóte acestea m'aşî mângâia însĕ, décă aşî pute avé numai unŭ fluieraşŭ simplu de osŭ, ca cela ce'lŭ ai în mână, ca sĕ potŭ cânta pe elŭ cântecile ce-mî placŭ mie şi carî îmî umple inima.

Atuncî ḑina se plecă spre mica păstoriţă şi buzele ei divine atinseră fruntea curată şi pĕrulŭ de aurŭ alŭ Păunei.

— Ţine fluierulŭ meu, îmî ḑise ḑina, ţi-lŭ dau ţie. Şi décă câudva ai lipsă de ceva, adu-ţî aminte de mine.

Şi ḑicêndŭ aceste vorbe din urmă, ḑina îşî acoperi faţa cu vĕlulŭ şi se făcŭ nevĕḑută ca o nălucire cerescă.

* * *

Păstoriţa rĕmase singură. Până atuncî nimenî nu sărutase pe Păuna; sărutarea ḑinei deşteptă în ea o poftă adêncă, ferbinte, fără sfêrşitŭ...... Ea apucă fluierulŭ de osŭ aprópe fără sĕ scie ce face şi-lŭ duse la gură.

Numai decâtŭ eşiră nisce sunete atâtŭ de dulcî, atâtŭ de drăgălaşe, pline de atâta farmecŭ cerescŭ, încâtŭ şi stelele de pe cerŭ para că se apropiau de pămêntŭ sĕ le asculte; greueruşii din érbă şi priveghitórele de pe marginea cuiburilorŭ amuţiră, uimiţî şi ruşinaţî ascultândŭ la sunetulŭ fluerului; floricelele de myosotis, mărgăritărele, brebeneii şi sasohiulŭ se înălţară pe cóstele lorŭ, în érbă, ca sĕ o audă mai bine; bĕtrânulŭ câne, Negru, îndreptă asupra stăpânei sale nisce privirî aţinţite şi fărmecate, oile şi mieluşeii, deşteptaţî din primulŭ lorŭ, somnŭ se aşeḑară împrejurulŭ stăpânei lorŭ ascultândŭ în tăcere.

Şi Păuna cânta, cânta mereu, éră cerulŭ şi pămêntulŭ stau şi ascultau. Ea uita minutele şi órele şi fluerulŭ ei scotia cântece necunoscute, doine, carî trebuiau sĕ fiă plânsetele ângerilorŭ compătimitorî la nenorocirile ómenilorŭ.

Indată ciobanii şi păstoriţele din cătunelevecine, deşteptaţî de aceste cântece magice, alergară lângă Păuna. Altă-dată îşî bătuseră jocŭ de biata orfană; ei o despreţuiseră. Acum însĕ nimenî nu se gândea sĕ râdă, fiăcare era ca fărmecatŭ la auḑulŭ acestorŭ cântărî ca din raiu. Copiiî din sătucelele vecine veniră cu grămada la ea, apoi toţî ţĕraniiî şi ţĕrancele şi tótă lumea o asculta cu tăcere, cu degetulŭ la gură.

Păuna nu vedea nimica, nu auḑia nimicŭ din cele ce se petreceau împrejurulŭ ei. Ci ea cânta, cânta mereu.

Aurora dimineţii inroşi în fine cerulŭ spre rĕsăritŭ. Cântecululŭ unui cocoşŭ rĕguşitŭ se auḑi strigêndŭ şi copleşi sunetulŭ fluierului de osŭ, care căḑu la momentŭ din mâna Păunei şi ajungêndŭ la pămêntu se sparse în bucăţele.

strînsóre ilŭ mai culcă pe o laturе, aşa că balele copilului sĕ pótă cădea de sine-şi, de óre-ce alt-felŭ le-ar înghiţi.“

Cine nu vede câtŭ e de rĕu acestŭ obiceiu?! Părinţii, móşele, toţĭ ḑicŭ: „aşa ne-au crescutŭ părinţii noştri şi a fostŭ bine! — Dér eu îi întrebŭ: sciu dênşii câte bóle au avutŭ din acéstă causă, şi câţĭ au peritŭ.

Prin aşa înfăşare se stâlcesce, iar nu se îndréptă corpulŭ copilului, care alt-felŭ de fire e dreptŭ afară de casurĭ rarĭ, când copii vin pociţĭ din nascere.

Mamele sĕ se pătrundă bine de ăstŭ adevĕrŭ: Buna ţinută a corpului séu viitorului fisicŭ ca şi celŭ sufletescŭ, atêrnă de modulŭ cum copilulŭ a fostŭ îngrijitŭ în primele ḑile; elŭ este opera mamei. Nu prin faşe lungă de 5 metri şi încolăcită împrejurulŭ fragetului copilŭ, acesta capĕtă o bună alcătuire, ci prin îngrijirile mamei: lăptarea la sînŭ, curăţenie, unŭ aerŭ curatŭ, o îmbrăcăminte potrivită, cu scopulŭ numai de a-lŭ feri de răcelĭ ér nu de a-i îndrepta corpulŭ, care n'are trebuinţă de acésta.

(„Apĕrătorulŭ Sănĕtăţiĭ“)

Dr. Mirinescu.
Şefŭ de clinică la spitalulŭ de copii în Bucurescĭ.

ECONOMIA.

Sĕmĕnăturile de tómnă.

II.

După ce în agrii destinaţĭ culturei grâului orĭ sĕcărei, s'au făcutŭ arăturile pregătitóre; după-ce cei mai sterpĭ s'au îmbunătăţitŭ cu bălegariulŭ trebuinciosŭ, nu maĭ rĕmâne pentru agricultorŭ, decâtŭ sĕmĕnatulŭ şi grăpatulŭ agrului.

Intr'unŭ agru de unŭ jugĕrŭ (1600 orgii □) se sémănă cam douĕ hectolitre de grâu. Cu câtŭ agrulŭ este mai sterpŭ, cu atâta se sémĕnă sĕmênţă mai multă, find-că mai şi pere, şi cu câtŭ agrulŭ este mai productivŭ, cu atâta se sémĕnă sĕmênţă mai puţină. Sĕmênţa e bine a se sĕmĕna deasupra, după ce s'a aratŭ agrulŭ.

Atâtŭ grâulŭ, câtŭ şi sĕcara de sĕmênţă trebue sĕ fie câtŭ se póte de frumósă şi bine alésă, căcĭ „ce semenĭ, aceea rĕsare“.

In privinţa acésta, agricultorii noştri din vechime au fostŭ cu cea mai mare atenţiune fiă prin aceea, că holdele de sĕmênţă leau lăsatŭ sĕ se cócă mai bine, fiă că au alesŭ de sĕmênţă grâulŭ séu sĕcara cea mai bobonată.

In preséra sĕmĕnatului, grâulŭ se face cu varŭ, adecă se udă cu lapte de varŭ, pentru ca ciupercile, ce s'ar puté desvolta pe bonŭ şi l'ar face sĕ producă tăciune, sĕ fie distruse şi pentru-ca sĕ nu-lŭ atace paserile şi sórecii aşa lesne, ca nefăcutŭ cu varŭ.

După-ce agricultorulŭ 'şĭ-a sĕmĕnatŭ şi grăpatŭ agrii sĕi, activitatea lui încetéză şi întră la mijlocŭ activitatea agenţilorŭ (îmbolditorilorŭ) vegetaţiunei. Aceştia suntŭ: aerulŭ, lumina, căldura şi plóia.

Aerulŭ este celŭ mai de lipsă elementŭ la nutrirea şi vegetaţiunea plantelorŭ; fără elŭ plantele mai întâiu se îngălbinescŭ, apoi perŭ cu totulŭ. Acésta o putemŭ vedé mai bine la vĕrsărĭ de ape, unde apa fiindŭ mai grea, silesce aerulŭ sĕ iase afară dela rădĕcinile sĕmĕnăturilorŭ, după care apoi se veştejescŭ şi pierŭ. Totŭ pentru ca sĕ între aerulŭ la rădĕcinile plantelorŭ, se face şi săpatulŭ cucuruzului, cartofilorŭ etc.

Lumina încă este de mare trebuinţă sĕmĕnăturilorŭ, mai cu sémă pentru ca sĕ le dée colórea cea verde. Fără lumină, plantele ar avé o faţă mai multŭ alburiă. Acésta se póte vedé prea bine la florile crescute în case, carĭ suntŭ alburii şi palide ca şi ómenii ţinuţĭ în temniţă.

Căldura este nu numai isvorulŭ vieţii animalelorŭ, ci şi alŭ tuturorŭ plantelorŭ de pe pămêntŭ. Fără căldură, atâtŭ animalele, câtŭ şi plantele ar îngheţa de frigŭ şi arŭ peri. Isvorulŭ celŭ nesecatŭ de căldură este sórele; elŭ dă căldură şi viéţă animalelorŭ şi plantelorŭ de pe pămêntŭ.

Plóia vĕrsată peste sĕmĕnăturĭ la timpŭ, este totŭ aşa de lipsă, ca şi aerulŭ, lumina şi căldura, de órece fără apă, fără umeḑélă seminţele nu ar puté rĕsări, ci s'ar usca de căldură.

Bobulŭ sĕmĕnăturilorŭ este compusŭ din douĕ părţĭ principale: din meḑŭ séu partea făinósă şi din embrionŭ.

In embrionŭ destingemŭ trei părţĭ, carĭ se desvoltă succesive în pămêntŭ: r a d i c u l a, care cresce în josŭ şi forméză rădĕcina, p l u m u l a, care cresce în susŭ şi forméză trunchiulŭ şi c o t i l e d ó n e l e, carĭ crescŭ pe de lăturĭ şi acopere embrionulŭ ca douĕ aripĭ.

Până când embrionulŭ se întăresce, se nutresce din meḑulŭ bobului, ca şi puiulŭ din albuşulŭ şi gălbinuşulŭ oului. După-ce se mui desvóltă, suge din pămêntŭ cu rădĕcinile sale tóte acele sucurĭ nutritóre, care se află împrejurulŭ lui şi carĭ îĭ dau putere sĕ créscă şi sĕ se întăréscă.

Décă embrionulŭ a subtŭ meḑulŭ bobului, fără ca sĕ pótă da după aceea de aerŭ, lumină şi căldură, fiindŭ prea afundŭ în pămêntŭ, atuncĭ se putreḑesce acolo şi nu mai póte rĕsări.

Eată pentru-ce am ḑisŭ, că la sĕmĕnatŭ arăturile adêncĭ nu numai că nu ne aducŭ nicĭ unŭ folosŭ, dér potŭ fi chiar păgubitóre prin aceea, că îngrópă sĕmênţa afundŭ în pămêntŭ.

Acestea suntŭ condiţiunile principale, sub carĭ sĕmĕnăturile de tómnă, ca şi celealalte se potŭ desvolta normalŭ.

Décă agricultorulŭ a împlinitŭ tóte aceste condiţiunĭ după trebuinţă; décă agenţii vegetaţiunei încă îşĭ urmeḑă mersulŭ lorŭ regulatŭ, atuncĭ ne putemŭ întemeia speranţele cele mai frumóse într'o viitóre recoltă abundantă de grâu şi sĕcară, deórece nu ne înşelămŭ.

Ioanŭ Georgescu.

Femeilorŭ Române.*)

In calea ta cea de lumină,
Asociare, blăudŭ mergeai,
Şi peste fiiĭ Românimei
Lumină dulce revĕrsai;
Când de-odat'o 'naltă ḑină
In faţa ta se arătă.
— *Palada* fŭ a ta patrónă —
Şi acestŭ cuvêntŭ îţĭ adresă:

„Sublimă e a ta chiămare,
Şi lucru binecuvêntatŭ,
Dér pân' acum *c'o mână numai*
Iubită fiică, ai lucratŭ;
Grăbesce dér, d'aci 'nainte
Cu *amêndouĕ* a munci!“—
Şi-atuncĭ cerésca arătare
Unŭ norŭ de aurŭ o 'nvelì.
Şi eată, 'nţelegêndŭ solia,
Tu pe *femee* ai chiămatŭ,
Cu mână blândă şi măiéstră
Sĕ sprigineáscă pe bărbatŭ;
Şi ea, urmândŭ cu bucuriă,
Chiămarea sântă-'şĭ începù,
Şi din frumósa emulare
Unŭ sóre nou îţĭ apărù.
Elŭ luptă luptele vieţei
In câmpŭ, în forŭ, catedr', amvonŭ,
Ea ţine sacrulŭ focŭ alŭ Vestei,
Lucrândŭ domolŭ şi fără svonŭ;
Măréţă casă *elŭ* zidesce
Poporului de adăpostŭ,
Ea o nutresce şi-o 'ncăḑesce,
Făcêndŭ la tóte rêndŭ şi rostŭ.

Salute sântă însoţire!
Crescêndŭ sĕ crescă casa ta,
Măréţă, 'naltă, luminósă,
Plinindŭ în vecĭ menirea sa!
Lumina şi virtutea fiă
Devisa ta, credeulŭ tĕu;
Şi — atuncĭ — o némurĭ înţelegeţĭ —
Cu tine este Dumneḑeu!

Z. Boiu.

*) Cetitŭ ca toastŭ la banchetulŭ adunărei generale a Asociaţiunei transilvane la Haţegŭ 4/16 Augustŭ 1891, în onórea Reuniunei femeilorŭ române din comitatulŭ Hunedórei, carĭ ar [illegible].

POVEŢE.

Cum se nimicescŭ stelniţele din căsĭ? Ie 5—6 pumnĭ plosconiţă de cânepă, 2 pumnĭ de sare sdrobită şi o mână de paprică, mestecă-le laolaltă, aşaḑe-le într'unŭ vasŭ (ólă) de ferŭ, pune pe ele jarŭ de focŭ. Uşile şi ferestrile ţine-le închise 24 óre. După-aceea ferbe $^1/_4$ de chilo rădăcină de spânzŭ (heleborus niger), în 3—4 litre de apă şi mestecă prin varŭ cu care apoi vei vărui odaia pe din lăuntru şi pe din afară.*)

*) Din opulŭ „Tratatulŭ bólelorŭ acute infectătóre“, de S. Stoica.

MULTE ŞI DE TOATE.

Unŭ lucru minunatŭ.

In St. Gallen (Elveţia) se afla espusŭ unŭ ceasornicŭ uriaşŭ, făcutŭ de unŭ tînĕrŭ măestru de 27 de anĭ: Ceasorniculŭ se numesce „C e a s o r n i c u l ŭ l u m e s c ŭ a s t r o n o m i c ŭ“.

Ceasorniculŭ constă dintr'o cutiă mare de lemnŭ de nucŭ lată de trei metri, înaltă de 3.4 metrii. In cutia acésta mare se află în mijlocŭ ceasorniculŭ lucratŭ din alamă poleită şi din oţelŭ. In partea dréptă se află construitŭ unŭ calendarŭ, care represintă totdeodată şi unŭ cronometru şi în stânga acestuia se află aparatulŭ musicalŭ, care cântă 8 cântece, între carĭ şi unŭ valsŭ. Ceasorniculŭ acesta arată secundele, minutele. pătrarele de óre, órele, ḑilele şi sĕptămânile şi anii, cu cea mai mare acurateţă a anilorŭ bisecţĭ şi a singuraticilorŭ sĕrbătorĭ până la finea anului 9999. La diferite ḑile şi anĭ aparŭ mai multe figurĭ automatice. In mijloculŭ cutiei deasupra arată cadramulŭ (tabla de cifre) timpulŭ normalŭ alŭ locului, unde se află ceasorniculŭ. Pe 16 cadramurĭ jurŭ împrejurulŭ cadramului celui mare se află timpulŭ oraşelorŭ mai marĭ.

Secundele le arată o brâncă pe unŭ cadramŭ deosebitŭ. Minutele le arată o figură de ângerŭ prin loviturĭ line pe unŭ clopotŭ. Totŭ asemenea unŭ ângerŭ bate pĕtrarele de ore pe douĕ clopote. Óra o arată mórtea, care e înfăţişată ca unŭ scheletŭ cu cósa. Când sună pătrarulŭ întâiu, la stânga se arată unŭ copilŭ ce se rógă, la alŭ doilea pătrarŭ vine unŭ tînĕrŭ călătorŭ şi la alŭ treilea pătrarŭ vine unŭ bărbatŭ. Când sună óra, se arată unŭ bĕtrânŭ gârbovŭ, căruia îi sună óra, nemilosa mórte. Christosŭ, când sună óra, îşĭ ridică mânile binecuvêntândŭ pe cei 12 apostolĭ, carĭ se plécă înaintea mântuitorului. Numai celŭ din urmă, Iuda, trece nepăsătorŭ pe dinaintea Domnului, fără ca sĕ se plece, şi deaceea nicĭ nu este binecuvêntatŭ de de acesta. Când diminéţa séu séra la 6 óre se apropiă óra de rugăciune, atuncĭ se deschidŭ douĕ uşĭ. Călugărĭ ce se rógă vinŭ din mânăstirea lorŭ pe o uşă şi esŭ pe cealaltă, întrândŭ într'o biserică iluminată. Clopotulŭ sună, ér musica cântă unŭ choralŭ.

De trei orĭ trecŭ călugării. Când vine nóptea apare paznicŭlŭ de nópte. Intre 10—2 óre suflă acesta din buciumŭ numĕrul órelorŭ. La 3 óre unŭ cocoşŭ dă din aripĭ şi strigă „Kikirigi!“ Totŭ asemenea strigă şi când rĕsare sórele — aşa cetimŭ în „Wiener Tagblatt“.

In nóptea de Crăciunŭ la 12 óre se arată *unŭ chipŭ de Crăciunŭ*: Păstorii ce se rógă înaintea Mântuitorului Christosŭ, ér musica cântă cântece duióse. La 31 Decemvre dispare chipulŭ acesta de Crăciunŭ, şi unŭ trâmbiţaşŭ îşĭ ridică trâmbiţa, în care suflă o fanfară de anulŭ nou. Şi cocoşulŭ cântă de anulŭ nou. Când sĕ începe primăvara, la 31 Martie, apare o figură ce represintă primăvéra în modŭ simbolicŭ, o fecióră cu florĭ şi corónе, ér cuculŭ cântă de trei orĭ pe ḑi în decursŭ de trei lunĭ. In 21 Iunie, se arată ca simbolŭ alŭ verei, o fecióră cu unŭ copilŭ cu secerea şi grebla, în 21 Septemvre, apare icóna tómnei, în forma unei feciórе cu póme şi în 21 Decemvre, apare érăşĭ o fecióră ca simbolŭ alŭ ernei, cu furca de torsŭ. — Cursulŭ sórelui e arătatŭ cu măestriă. Diminéţa rĕsare, ér séra apune. Ceasorniculŭ acesta umblă până la anulŭ 9999, unŭ

Păuna nu scóse nicĭ unŭ ţipetŭ şi punêndu-şĭ mânile pe peptŭ începù a plânge.

Ea plânse, plânse încâtŭ la toţĭ lise făcù milă de ea, şi toţĭ se înfuriară în contra cocoşului, care singurŭ, din tóte animalele, nu fusese uimitŭ de cânteculŭ fluerului şi cutezase sĕ întrerupă musica ceréscă, dér óra de lucru sosise; fie-care se reîntórse la lucrulŭ sĕu, adresândŭ micuţei păstoriţe câteva cuvinte mângăiătóre.

In tăcere, cu caputŭ plecatŭ, Păuna plângea, plângea mereu.

Atunci Consinzeana se arătă érăşĭ, apucà pe păstoriţa de mână şi uitându-su la ea plină de compătimire, îi ḑise:

— Ţi-am datŭ fluerulŭ meu de osŭ, o Păuno; tu însĕ trebuia sĕ-lŭ ţinĭ numai pentru tine şi pentru cerŭ. Când au venitŭ ómenii, trebuia sĕ încetezĭ cu cântarea. Ómenii şi cei ce se apropie de ei prin egoismulŭ lorŭ nu suntŭ vrednicĭ sĕ audă o astfelŭ de musică. Cocoşulŭ te-a întreruptŭ, pentru-că elŭ nu scie sĕ iubéscă şi să admire decâtŭ numai pe sine însuşĭ. Vino acum cu mine ţi a sositŭ ceasulŭ.

Şi ḑina luà cu sine pe Păuna şi o duse într'unŭ locŭ cu lumină orbitóre, unde îngerii svêntară lacrimile ochilorŭ ei albastri cu sărutărĭ şi o încununară cu florĭ necunoscute pe pămêntŭ. In acelŭ locŭ Păuna avea stelele sub picióre şi vêrfurile pline cu zăpadă ale munţilorŭ erau cu multŭ mai josŭ, decâtŭ ea. Şi herovimii îi deteră unŭ fluerŭ de cristalŭ. din care începù a cânta. Ḑiua şi nóptea Păuna cânta din fluerulŭ de cristalŭ cântece. carĭ facŭ pe îngerĭ sĕ verse lacrimĭ sfinţite.

Şi când păstorii veniră sĕ vadă pe Păuna în ḑiua următóre, ei nu mai aflară decâtŭ turma de oi şi pe Negru. In loculŭ, unde căḑuseră bucăţile fluerului se înălţară doi plopĭ cu ramurele lorŭ cele verḑĭ împletecite.

Şi în sĕrile de Iunie, când vêntulŭ face sĕ tremure frunḑele celorŭ doi arborĭ, pare că semai audŭ încă ca unŭ oftatŭ ca unŭ ecou îndepărtatŭ, sunete cerescĭ din fluerulŭ de osŭ.

A. V—u.

timpŭ, care pentru noi ómenii muritorĭ, apare ca o vecinicia. Ceasorniculŭ se trage numai odată pe anŭ, şi represintă o valóre de 50,000 mărcĭ germane (30,000 fl.) Măestrului îi s'a oferitŭ 80,000 mărcĭ germane, dér n'a voitŭ sĕ-lu dea, neputêndu-se despărţi de măestria sa.

SCIRĬ COMERCIALE.

B.-Pesta 13 Octomvre. Tendenţa în têrgulŭ nostru de cereale este fermă şi afară de porumbŭ, tóte soiurile de cereale s'au urcatŭ în preţŭ. Grâu au cumpĕratŭ morile fórte multŭ. După coniecturile de astădĭ nu se prevede vr'unŭ esportŭ bogatŭ de cereale din Ungaria. Causa la acésta este mai alesŭ, că noi în genere n'am dispusŭ până acum de cuantitățĭ marĭ disponibile. Ceea ce nu póte consuma Ungaria din cerealele sale, le consumă Austria.

Ce privesce pieţele esterne, în New-York a mai slăbitŭ ceva, provisiunile au crescutŭ, Anglia îşĭ póte completa provisiunile cu prisosŭ şi se folosesce de ocasiune, ţinêndu-şĭ tendenţa fermă. In têrgulŭ de ierĭ din Londra grâulŭ s'a urcatŭ cu 1—1$^1/_2$ şilinge. Francia a espedatŭ multŭ din marfa, care-i inundase piéţa, în Anglia. Belgia încă se bucură de o tendinţă fermă.

Victualie. 10 Octomvre. Ouĕle au avutŭ în sĕptĕmâna trecută tendenţa fermă. 41—42 la 1 fl. la 34—35, florinĭ, 1440 bucăţĭ. — Galiţele s'au plătitŭ şi căutatŭ cu preţurĭ urcate. Gâsce 2.50, 2.75 fl., grase 5—5.75 fl., găinĭ 1—1.40 fl., pui 80 cr.—1.10 fl., raţe grase 2.20, 2.60 fl., curcĭ 2.80—3.50 fl. tóte cu părechia. — Vênatŭ. Iepurĭ lipsescŭ, bucata s'a plătitŭ cu 1 60 până la 1.80 florinĭ.

Păstăiόse. Pentru esportŭ căutare slabă. Notéză: fasolea mare 6.50, 7 fl., mazĕrea 8.50. 9 fl., lintea 8—9 fl., hirişca 5.75—6 fl. maculŭ 29 fl.

Pei, negoţŭ puţinŭ, de óiă intră fórte puţine, de mielŭ suntŭ puţine în têrgŭ.

Pei uscate, negoţŭ de asemenea slabŭ. Notéză: boi grei 80—85 fl., mijlocii 75—80 fl., vacĭ 76—80 fl., pitlingĭ 90—95 fl., kneip 115—125 fl. suta de kilorgr. — Peile lucrate au avutŭ unŭ têrgŭ mai bunŭ.

Tragerĭ la sorţĭ.

Losurĭ de statŭ din 1854, 1 Octomvre ser. 23. 38. 90. 144. 264. 431. 549. 607. 654. 664. 698. 822. 906. 964. 1014. 1218. 1219. 1233. 1251. 1385. 1412. 1498 1543. 1584. 1665. 1676. 1854. 1897. 1905. 1982. 1985. 2096. 2164. 2173. 2195. 2207. 2328 2354 2403. 2422. 2507. 2669. 2751. 2780. 2845. 2905. 2947. 3036. 3167. 3224. 3421. 3643. 3818. 3836. 3876. 3935. Tragerea următóre la 2 Ianuarie 1892.

Comunale la Viena, 1 Octomvre ser. 129. 398. 629. 826. 984. 988. 1383. 1503. 2071. 2190. 2666. 2737. 2774. Tragerea următóre la 2 Ian. 1892.

Rudolfŭ, 1 Oct. S. 224. 236. 419. 511. 615. 721. 750. 828. 867. 962. 1098. 1103. 1128. 1243. 1282. 1553. 1625. 1641. 1678. 1779. 1835. 1850. 1862. 1865. 1891. 2009. 2013. 2113. 2256. 2312. 2538. 2620. 2711. 2758. 3101. 3243. 3264. 3285. 3286. 3330. 3362. 3365. 3413. 3429. 3525. 3577. 3631. 3856. 3915. Tragerea următóre 1 Aprilie 1892.

Losurĭ de Tisa din 1880, 1 Oct. ser. 6. 205. 316. 342. 465. 569. 645. 665. 707. 1121. 1186. 1252. 1260. 2578. 2595. 2730. 2808. 2937. 3239. 3422. 3752. 3792. 3828. 3862. 3997.

☞ De adĭ încolo se va trimite diarulŭ numai celorŭ carĭ şĭ-au reînoitŭ abonamentulŭ.

Administraţiunea.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Octomvre. are 31 dile. Brumărelŭ.

1891 Dilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	6 † Apost. Toma	18 Luca Ev.	6. 24	5. 6
Lunĭ,	7 Mart. Serghie	19 Ptolomeus	6. 26	5. 4
Marţĭ,	8 Cuv. Pelagie	20 Wendelin	6. 26	5. 2
Mercurĭ,	9 Apost. Iacob	21 Ursula	6. 29	5. 59
Joi,	10 Mart. Eulampie	22 Cordula	6. 31	5. 57
Vinerĭ,	11 † Apost. Filipŭ	23 Severin	6. 33	5. 56
Sâmb.	12 MM. Prob şi Tar.	24 Salome	6. 34	5. 54

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 14 Oct.. n. 1891

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	80	10 85	11.05
Grâu dela Tisa	80	10.85	11.05
Grâu de Pesta	80	10.80	11.—
Grâu de Alba-regala	80	10.85	11.05
Grâu de Bácska	80	10.85	11.05
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	9.70	9.85
Orzŭ	nutreţŭ	60—62	5.90	6·30
Orzŭ	de vinars	62.—	6.50	7.—
Orzŭ	de bere	64.—	7.30	8.75
Ovĕsŭ		39.41	5.90	6.20
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	6.10	6.15
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	6.05	6.10
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	5.75	6.—

Preţulŭ pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	roşiă	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	38.—
Oleu de in		5.65	5.75
Uns. de porc	dela Pesta	54.50	54.75
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.—	46.—
„	afumată	52.—	54.—
Sĕu		37.	38.—
Prune	din Bosnia în buţĭ		
„	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou	—.—	.—
„	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	137.	138.
Spirtŭ	brutŭ	19.—	19.50
„	Drojdiuţe de spirt	21.50	21.75

Bursa din Bucurescĭ din 14 Octombre.

Valorĭ	%	se cump
Rentă română perpetuă 1875	5%	100.—
Renta română amortisabilă . .	5%	97.$^1/_2$
dtto	4%	83.$^1/_2$
Renta rom. (rurale convertite)	6%	102.—
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	94.—
idem idem din 1890	5%	95.$^1/_2$
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciaru ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	99.80
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	103.$^1/_2$
idem idem	6%	103·—
idem idem	5%	94.$^1/_4$
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	85.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr V. N.	277.—
Banca Naţion. ult. div. 83.—	500	—.—
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	—.—
Naţionala de asig. ult. div. 32 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.— .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.5 l.	250	.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	—.—
Rubla de hârtie	—	
Banca Naţion. a României .	—	
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 11 Oct. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 133,019 capete, la 12 Óct. au întratŭ 2040 capete şi au eşitŭ 1115 rĕmânêndŭ la 13 Oşt. unŭ numĕrŭ de 133904 capete. — Se notéză: marfa *ungurésca* veche, grea dela — până la — — cr.. marfă *ungurésca* tineră grea dela 46$^1/_2$ cr. până la 47— cr., *de mijlocŭ* dela 48 cr. până la 48$^1/_2$ cr — *uşóră* dela 50— cr. până la 50$^1/_2$ cr. — *Marfă ţĕrănésca* grea dela — până la — cr. — *de mijlocŭ* dela — cr. până la — cr. *uşóră* dela 49— cr. până la 50 cr. — *Marfă de România* de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşóră dela — cr. până la — cr. transito dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbésca* grea dela 46$^1/_2$—47 cr. transito, mijlociă grea dela 46$^1/_2$—47 cr. transito uşóră dela 47—48 cr. Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriţĭ la gară cu 4$^1/_2$.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşovŭ.

din 9 Octomvre 1891.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.		Valuta austriacă. fl.	cr.
1 H. -L.	Grâu	cel mai frumos	8	20
„		mijlociu . .	7	60
„		mai slabŭ . .	7	—
„	Grâu mestecatŭ . .		5	—
„	Sĕcară	frumósă .	6	20
„		mijlociă .	6	—
„	Orzŭ	frumosŭ .	4	50
„		mijlociu .	4	30
„	Ovĕsŭ	frumosŭ .	2	50
„		mijlociu .	2	30
„	Cucuruzŭ		4	80
„	Mălaiu		4	50
„	Mazĕre		9	—
„	Linte		12	—
„	Fasole		5	—
„	Sĕmênţă de inŭ . .		9	—
„	Sĕmênţă de cânepă		5	—
„	Cartofĭ		1	95
„	Măzĕriche		—	—
1 kilă	Carnea de vită . .		—	52
„	Carnea de porcŭ .		—	48
„	Carnea de berbece		—	28
100 kile	Sĕu de vită	próspĕtŭ	24	—
		topitŭ	36	—

Cursulŭ losurilorŭ private din 14 Oct.

	cump.	vinde
Basilica . . .	6.80	7.—
Creditŭ	135.	185.50
Clary 40 fl. m. c. . .	52.25	53.25
Navig. pe Dunăre . .	121.—	123.—
Insbruck	23.—	24.—
Krakau	22.	22.50
Laibach	22.—	23·—
Buda	54.—	55.-
Palffy	53.—	53.50
Crucea roşie austr. . .	16.75	17.25
dto ung. . .	—.—	—.—
dto ital. . .	11.—	11.50
Rudolf	19.50	20.50
Salm . . .	59.—	60.—
Salzburg	24.50	25.75
St. Genois . . .	61.—	63.—
Stanislau	27.50	29.50
Trieitine 4$^1/_2$% 100 m. c.	133.—	135.—
dto 4% 50 .	—.—	64.—
Waldstein . . .	35.—	37.—
Windischgrätz . . .	48.75	49.75
Sêrbescĭ 3% . . .	38.30	38.60
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4% . .	113.50	111.90

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 16 Octomvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 15
Renta de hârtiă 5%	100 95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.60
dto argintŭ	97.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	89.35
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130.40
Renta de hârtiă austriacă	91.40
Renta de argintŭ austriacă	91.15
Renta de aurŭ austriacă	109 —
Losurĭ din 1860	136.75
Acţiunile băncei austro-ungare	101.76
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	328.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	283.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.56
Napoleon-d'orĭ	9.30$^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germane	57.67$^1/_2$
Londra 10 Livres sterlinge	117.35

Cursulu pieței Braşovŭ.

din 17 Octomvre st. n. 1891.

	Cump.		Vênd.	
Bancnote româneseĭ	Cump.	9.27	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ	„	9 20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ	„	9.27	„	9.30
Lire turcescĭ	„	10.48	„	10.13
Imperialĭ	„	9.48	„	9.53
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	121.—	„	122.—
Mărcĭ germane	„	57.—	„	57.60

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Nr. 1803—1891 676,3—1

PUBLICAŢIUNE

Din partea sedriei, orfanale orăşenescĭ din Braşovŭ, ca oficiu pentru rĕmasurĭ, se aduce prin acésta la cunoscinţa generală, că efectele de rĕmasŭ aparţinĕtóre moştenirei Susana Tiet rĕposată în 2 Octomvre 1891, constătătóre din preţióse, albiturĭ pentru restauraţiune, vestminte, mobile, mese de grădină şi scaune, apoi unŭ Faetonŭ (trăsură) şi unŭ Landauer, o calésca, unŭ omnibus, o saniă şi hamurĭ pentru cai, se vorŭ vinde pe calea licitaţiunei, Vinerĭ în 30 Octomvre, eventualŭ în 31 Octomvre a. c. înainte de prândŭ dela 9—12 óre şi după prândŭ dela 2—5 óre în curtea dómnei Kaertsch, Braşovechiu, Strada lungă No. 137, pentru banĭ gata.

Braşovŭ, 13 Octomvre 1891.

Sedria orfanală orăşenésca.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurtŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriș	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.47
Clușiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8 45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timișŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10.19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinț. de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra . . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu . . .	8.15	3.15
Sighișóra . . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5 25	11.09
Șeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7 47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zĕrnescĭ

Brașov	5.45	2.58
Zĕrnescĭ	7.26	4.39

Zĕrnescĭ—Brașov

Zĕrnescĭ	8.—	5.20
Brașov	9.24	6.44

Brașov—S.-Georgiu

Brașovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9 43	5.23
S .Georgiu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Brașovŭ	8.08	6 53

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii grόse însemnéză órele de nόpte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ